

Beseda urednice

Spoštovane bralke in bralci, občanke in občani, zadnja letošnja številka Lista iz Markovcev ponuja pestro paleto napisanega: prejeli smo sestavke različnih društev in organizacij v naši občini, ki se med vrsticami ozirajo po letu, ki izteka in hkrati voščijo dobre želje vsem vam. Ponovno predstavljamo domačega podjetnika, objavljamo fotografije rojaka Jožeta Vrblja, pišemo pa tudi o dejavnostih v naši občini v času epidemije. Hvala vsem. Tudi tokrat vam ponujamo nagradno križanko, vselej pa gradivo prispevajo tudi pridni šolarji.

V nam nenaklonjenem času je potrebno eno: ohraniti optimizem. Čeprav sivi dnevi in razmere v naši deželi narekujejo vse prej kot to, je človek tisti, ki to ZMORE. Polno optimizma v novem letu, predvsem pa zdravih dni in upanja, da se povrne zopet običajni vsakdan, ko bomo lahko šli v vrtce, šole, na delovno mesto, ko bomo zopet lahko praznovali veliko noč pa Markovo in občinski praznik ..

Ob izteku leta izrekam zahvalo vsem, ki podpirate občinski časopis, ki je ogledalo naše občine in njenih ljudi. Hvala vsem za sodelovanje - tega si želimo tudi v bodoče. Rok za oddajo februarске številke v novem letu je **petek, 19. februar 2021**.

Pa srečno 2021!

Alenka Domanjko Rožanc,
odgovorna urednica

Ker smeh ni greh: Božiček on-line

Županov nagovor

Spoštovane občanke in občani,

zjutraj, preden se odpravim v službo, poslušam radio in prebiram časopis, občasno pogledam tudi jutranje novice na enem od TV programov. Tako je bilo tudi v sredo, 1. decembra. Prebiram časopis in berem, da je 16. november bil dan, ki ga je Generalna konferenca UNESCO leta 1995 razglasila za Mednarodni dan strpnosti, prijateljstva, spoštovanja in sodelovanja. To pomeni, da bi na ta dan morali z nasmehom, s prijaznim dejanjem ali besedo čim več ljudem polepšati dan. V zadnjih mesecih je to vse težje, saj nas mediji vedno znova opozarjajo, naj zapuščamo svoje domove le za najnujnejša opravila, ker je vlada sprejela takšen ali drugačen ukrep za zajezitev širjenja virusa. Menim, da bi že po prvem valu epidemije bilo potrebno narediti analizo učinkov ukrepov (prednosti in slabosti) in se pripraviti na drugi val, ne pa preletavati ozemlja Republike Slovenije z letali, čeprav je stroka napovedovala že

naslednji val epidemije. Moje razmišljanje ni mišljeno kot nagajanje ali spodkopavanje omejitve gibanja in ostalih ukrepov ali zanikanje obstoja virusa ali spodbujanja ljudi, da ukrepov ne bi spoštovali, ampak v smeri uporabe več zdrave kmečke pameti pri sprejemanju ukrepov za zajezitev virusa, saj na eni strani vlada zapira dejavnosti, ki bi lahko z upoštevanjem ukrepov delovale, na drugi strani pa pozablja na številne druge dejavnosti in jih popolnoma prepušča, lahko bi rekli naključju. Po spomladanskem valu epidemije sem se udeležil srečanja z enim od ministrov aktualne vlade. Večina prisotnih nas je izrazila pomislek glede ukrepa prepovedi prehajanja občinskih mej, saj ne moremo enačiti npr. naše občine Markovci s 4215 prebivalci in 30 km² površine ter občine Ptuj, ki ima 5-krat več prebivalcev in 66 km² površine, kaj šele večjih občin, kot sta Maribor s 27-krat več prebivalci in 147 km² površine in Ljubljana s 70-krat več prebivalci in 275 km² površine. Odgovor ministra je bil, da so naši pomisleki na mestu in da so precej nespametno sprejeli ta ukrep ter da se v prihodnje ne bo ponovil. No, pa se je? Seveda se je, čeprav so pomisleki ostali. Veliko je tudi pomislekov o zaprtju določenih dejavnosti z malim številom zaposlenih ipd. Upajmo, da bodo ukrepi pri naslednjem valu (ko bo in če bo) bolj premišljeni in ustrezni. Upam

tudi, da bo več preventivnega delovanja, predlogov in informacij na osnovi stroke in manj groženj s kaznimi in sankcijami, saj smo Slovenci razumen narod in znamo storiti tisto, kar je koristno in dobro ter seveda učinkovito. V naši občini pa smo kljub ukrepom izvedli večino zastavljenih ciljev. Najbolj sem vesel, da smo v petek, 20. novembra, pridobili gradbeno dovoljenje za Dom starejših občanov Markovci, kar nam omogoča nadaljnje postopke za začetek gradnje. Veseli me tudi, da so dela za odprtje lekarne v Markovcih v polnem teku. Več o tem v naslednji številki. Tudi na praznično osvetlitev nismo pozabili in na obdarovanje malčkov ter vseh gospodinjstev naše občine, kar se bo dogajalo v naslednjih dneh. Trudimo se, da naša občina gre po poti napredne, moderne, varne skupnosti za vse naše ljudi in tako bomo delali tudi v naprej. Da smo na dobri poti, priča tudi podatek o razvitosti slovenskih občin, saj smo iz 117. mesta za leti 2018-19 poskočili za več kot 60 mest, natančneje za 61, na 56. mesto za leti 2020-21. Pred božično-novoletnimi pra-

zniki želim vsem občankam in občanom vesel božič in srečno novo leto. Praznike preživite s tistimi, ki jih imate radi, in s tistimi, ki imajo radi vas. Polepšajte dan čim več ljudem in ostanite zdravi.

Milan Gabrovec, prof.
vaš župan

SHUPNO PRIČAHOVANJE ADVENTNI ČAS V OBČINI MARKOVCI VENČEK DRUŽINSKIH TELEVIZIJSKIH ODDAJ NA PROGRAMU SIP TV

4. DEL: 19. 12. 2020 ŠTIRI SVEČE

OSREDNJA ODDAJA OB PRAZNOVANJU BOŽIČA IN DNEVA SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI BOŽIČNO PRAZNOVANJE PETEK, 25. 12. 2020, OB. 20. UAI

NA PROGRAMU SIP TV, YOUTUBE KANALU OŠ MARKOVCI in ZAF TV in FACEBOOK STRANI ZAF center & TV

VESEL BOŽIČ

Občina Markovci

Srečno 2021

1. januarja bomo brskali po svoji preteklosti, sestavljali seznam dela, ki ga bo treba opraviti, razpoke, ki jih bo treba zakrpati.

Mogoče bi se morali v novem letu, da bi uravnotežili seznam, sprehoditi po sobah našega življenja ... ne iskati napak, ampak potencial.

Želimo vam prijetno praznovanje božično-novoletnih praznikov, z željo, da ostanete zdravi.

Milan Gabrovec, prof.
župan občine Markovci

Čestitki se pridružujejo člani Občinskega sveta in sodelavci Občinske uprave Občine Markovci.

O aktualnih investicijah v naši občini

Pridobljeno dovoljenje za gradnjo doma starejših občanov Markovci

Te dni je Občina Markovci prejela gradbeno dovoljenje za gradnjo objekta »Center za medgeneracijsko druženje – Dom starejših občanov Markovci«. Projekt oz. dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja (DGD) je izdelala družba SOKPRO d.o.o., Gorišnica 56, Gorišnica. Gre za obsežen projekt, za katerega je bil dan izredno kratek rok izdelave projekta. V začetku prihodnjega leta se namreč pričakuje razpis za sofinanciranje tovrstnih objektov. Prednost za dodelitev sredstev bodo imele občine (investitorji), katerih projekti bodo pripravljani do faze gradnje. To so urejeni prostorski akti (OPN, OPPN), pridobljena zemljišča, pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje, izdelani izvedbeni projekti (IZP), zaključena finančna konstrukcija (DIIP, PID, IP...). Zabeleženo je le nekaj osnovnih kriterijev za razpis. Običajno tovrstni razpisi zahtevajo še mnogo več, zato moramo biti do predvidenega razpisa maksimalno pripravljene z že znanimi zahtevami. Kot že zapisano, gre za obsežen projekt z mnogo deležniki. Vsak od teh posameznikov je v izredno kratkem roku izdelal svojo nalogo, zato lahko govorimo o kolektivnem uspehu vseh deležnikov v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja.

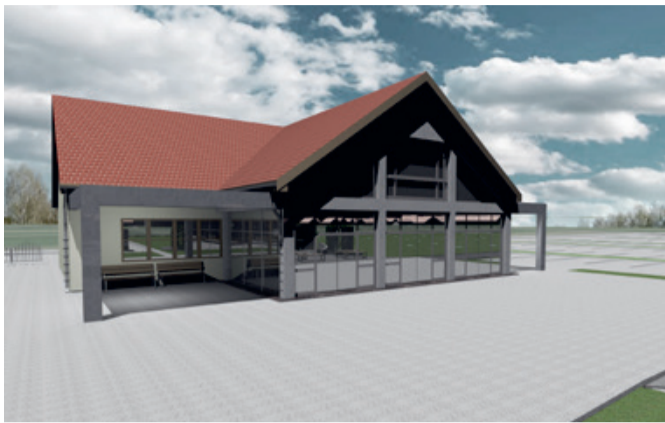
O objektu je bilo že veliko napisanega, zato v nadaljevanju povzemamo le nekaj ključnih podatkov. Predvidena je gradnja objekta skupne uporabne površine 7.714,79 m² z možnostjo namestitve 146 oskrbovancev. Objekt bo umeščen južno od obstoječega parkirišča večnamenske dvorane Markovci. Gre za sklop objektov, ki tvorijo celoto. Arhitekturna zasnova je določena z obliko parcele, orientacijo, značilnostjo lokacije. Okolje doma se bo krajinsko uredilo kot park, kar bo stanovalcem omogočalo neposredni stik z okoljem in druženje v naravi.

Ocenjena vrednost projekta je 10.713.183,94, vključno z DDV 13.070.084,40 EUR. Ta ocena je podana na osnovi projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (DGD). Natančnejšo oceno projekta bo izkazal izvedbeni projekt. Najbolj realno oceno bo seveda prikazal trg, oz. bo znana po izvedenem javnem naročilu za gradnjo objekta. Glede na višino investicije bo povpraševanje oddano na evropski portal javnih naročil. Prejeto gradbeno dovoljenje sicer še ni pravnomočno, kljub temu pa lahko govorimo o velikem koraku k realizaciji projekta izgradnje Doma starejših občanov Markovci.

Izgradnja spominskega obeležja ob pokopališču Markovci

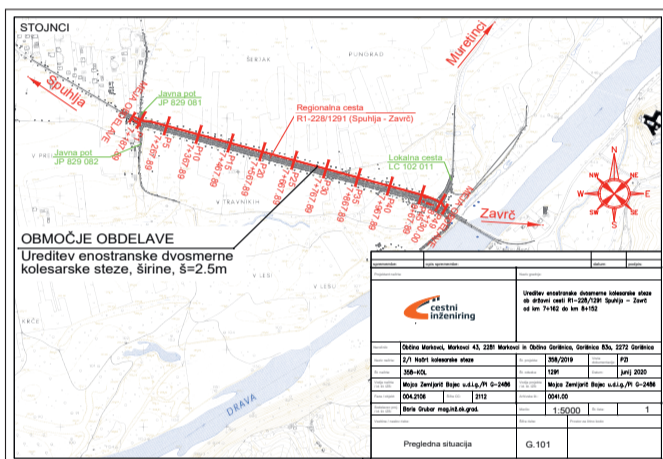

Obiskovalci pokopališča Markovci so verjetno opazili manjše gradbišče ob parku pokopališča. V fazi izgradnje je obeležje za raztros pepela umrlih. Arhitekturno je obeležje izdelala arhitektka Nataša Hohnec, mag. inž. arh. Izvajalec del je podjetje Strellec d.o.o. Pogodbena vrednost del je 39.893,40 EUR. V kolikor bo vreme dopuščalo, bo glavčina gradbenih del zaključena še letos, preostali del, kot je parkovna zasaditev in urejanje okolice obeležja, pa v zgodnjih

spomladanskih dneh. V fazi izgradnje je tudi nadstrešek ob vežici, in sicer s severne in južne strani objekta, z namenom pridobitve dodatnih zunanjih pokritih prostorov vežice. Tudi ta nadstrešek je arhitekturno izdelala Nataša Hohnec, mag. inž. arh. Izvajalec del je Vlado Žnidarič s.p. Pogodbena vrednost del je 14.800,00 EUR. Dela bodo zaključena v začetku prihodnjega leta.

Kolesarska steza Stojnci–Borl

Te dni pričakujemo pozitivno recenzijsko poročilo projekta Kolesarska steza Stojnci–Borl. Naziv projekta »Ureditev enostranske dvosmerne kolesarske steze ob državni cesti R1-228/1291 Spuhlja–Zavrc od km 7+162 do 8+152«. Gre za odsek kolesarske steze ob glavni cesti R1-228 od naselja Stojnci do mostu Borl, natančneje do odcepa za naselje Muretinci, v skupni dolžini 950 m. Ker del kolesarske steze poteka tudi na območju občine Gorišnica – k.o. Muretinci, je v tem deležu sofinancer projekta tudi Občina Gorišnica.

Projekt med drugim zajema izgradnjo dveh prehodov za pešce, in sicer v naselju Stojnci »pri križu« in ob odcepu ceste za Športno igrišče Stojnci. Del kolesarske steze poteka tudi po območju občine Gorišnica – k.o. Muretinci. Gre za skupen projekt obeh občin, Markovci in Gorišnica. Kot pri vseh odsekih kolesarske steze, ki smo jih gradili ob tej glavni cesti, bo tudi na tem potrebnost zamenjati obstoječo azbestnocementno cev primarnega vodovodnega omrežja, kar predstavlja glavno stroška Občin Markovci in Gorišnica. Za financiranje gradnje kolesarske steze si prizadevamo pridobiti sofinancerja, in sicer Ministrstvo za infrastrukturo. Zagotovila, da bo projekt sofinanciran tudi z njihove strani, sicer še nimamo, vsekakor pa je pridobitev financiranja s strani Ministrstva za infrastrukturo pogojena z dokončano projektno dokumentacijo in pridobljenim zemljiščem za gradnjo steze. Kot že omenjeno, je projekt v zaključni fazi recenzije. Takoj ko bodo recenzirani projekti s strani Ministrstva za infrastrukturo potrjeni, bo Občina Markovci pozvala lastnike zemljišč k odmeri zemljišča nameravanega gradbenega posega, seveda z namenom kasnejšega odkupa.

Lastniki teh zemljišč lahko pričakujejo pozive že v mesecu januarju prihodnjega leta.

Ureditev križišča v Strelcih

Večletni projekt izgradnje kolesarske steze ob glavni cesti R1-228 Spuhlja–Borl skozi Občino Markovci se

z izgradnjo odseka steze Stojnci–Borl zaključujejo. Aktivnosti se preusmerjajo na področje izgradnje kolesarskih stez in ureditev prometne varnosti ob glavni cesti G1-2, Spuhlja–Ormož, natančneje v odseku ceste, ki tangira naselja Borovci, Prvenci in Strelci. V sklopu ureditve prometne varnosti te ceste želi Ministrstvo za infrastrukturo, v njenem imenu DARS, urediti križišče v naselju Strelci. DRI je že izdelala kar nekaj projektnih rešitev za ureditev tega križišča. Zaradi dokaj neugodno ležečih vpadnic na to glavno cesto še nobena od izdelanih variant ni sprejeta in predlagana v nadaljnjo obravnavo projekta. Določene aktivnosti še potekajo na terenu, predvsem v smislu ureditve lokalnega prometa. Takoj ko bodo določene variante ureditve tega križišča, vključno z ureditvijo lokalnega prometa, narejene, bomo to predstavili vaščanom naselja Strelci.

Poziv lastnikom zemljišč ob varnostnem pasu glavne ceste Borovci–Prvenci (G1-2) k podpisu pogodb za odkup zemljišč

Z namenom gradnje kolesarske steze smo v mesecu septembru pozvali lastnike zemljišč ob varnostnem pasu glavne ceste G1-2, ki zajema zemljišča v k.o. Borovci in k.o. Prvenci, k podpisu kupoprodajne pogodbe za odkup zemljišč. Posameznim lastnikom zemljišč ob varnostnem pasu glavne ceste G1-2, ki zajema zemljišča v k.o. Borovci in k.o. Prvenci, je bil pred dnevi ponovno posredovan poziv k podpisu pogodbe za odkup zemljišč za potrebe izgradnje kolesarske steze. Vse, ki iz kakršnihkoli razlogov te pogodbe še niso podpisali, ponovno pozivamo, da to čim prej storijo in s tem omogočijo čimprejšnjo izgradnjo kolesarske steze ob tej prometno bolj obremenjeni cesti.

Kot že zapisano, zaradi trenutnih epidemioloških razmer širše razprave projekta ne bo. Za področja tehničnih vprašanj smo dosegljivi po telefonu in e-pošti (objavljeno na spletni strani Občine Markovci). Posamezniki se tovrstne komunikacije poslužujejo s konkretnimi predlogi in pobudami, kar je seveda dobrodošlo. Takšne pobude in predloge prenesemo projektantu, ki jih poskuša tudi upoštevati.

Še enkrat objavljamo spletno stran Občine Markovci, na kateri so prikazani načrti umestitve kolesarske steze: <https://www.markovci.si/objave/46>.

B. Z.
Občinska uprava

Foto: Marko Kunčnik
Ob dnevu spomina na mrtve je župan Milan Gabrovec v družbi podžupanov, Franca Kostanjevca in Zvonka Črešnika, položil venec in sveče pred spomenik žrtvam vojnega in povojnega nasilja na pokopališču v Markovcih.

Projekt zaDravo

ZRS Bistra bo s partnerji uredila enega izmed naravovarstveno najpomembnejših območij v Sloveniji. Projekt zaDravo bo pripomogel k izboljševanju stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov rečnega in obrečnega pasu reke Drave.

Dravski rečni in obrečni ekosistem je v zelo neugodnem stanju, zato se je povezalo sedem projektnih partnerjev, ki bodo na projektnem območju od Maribora do Središča ob Dravi izvajali številne aktivnosti. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

ZRS Bistra Ptuj bo s projektnimi sredstvi izvajala aktivnosti na lokaciji v občinah Markovci in Videm, na delu Krajinskega parka Šturmovci, kjer bo

poskrbela za izboljšanje stanja in ohranjenost travniških kultur. Na šestih hektarjih bodo poskrbeli za selektivno odstranitev lesne biomase, odstranitev invazivnih tujerodnih rastlin in renaturacijo travne ruše. V projektu bodo vzpostavili življenjsko okolje rastlin in živali, po katerem je poznana pokrajina Šturmovcev, to so mogočni beli topoli in pestri ekstenzivni travniki, na katerih med drugim cvetijo redke divje rastoče orhideje ali kukavičevke.

Načrtujejo, da bodo ugodno stanje po čiščenju površin dosegli v naslednjih sedmih letih z ekstenzivnim trajnostnim upravljanjem površin.

Ker želijo ustvariti vez med naravo in njenimi obiskovalci, bodo uredili tudi učno pot Šturmovci v občinah Markovci in Videm. Postavljene bodo obveščevalne in interpretacijske table

Foto: Monika Podgorelec

(na Hajdini, v Gorišnici, Moškanjih in Muretincih). Na info točki Videm bodo lahko obiskovalci izvedeli vse o Krajinskem parku Šturmovci. Informacijski center Ptuj bo opremljen z inovativnimi obveščevalnimi in interpretacijskimi panoji, razstavnimi eksponati, maketami območja ter drugimi animacijsko-didaktičnimi pripomočki.

Verjamejo, da bodo obiskovalci ob neposrednem stiku z naravo obogatili svoja doživetja, ki se bodo odvijala v

neposredni bližini Drave in Dravske kolesarske poti.

Prijavitelj in koordinator projekta je Mariborska razvojna agencija. Projekt izvaja v sodelovanju s partnerji: Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, Direkcijo Republike Slovenije za vode, Znanstveno raziskovalnim središčem Bistra Ptuj, Občino Starše, Občino Duplek in Občino Središče ob Dravi.

ZRS BISTRA PTUJ

Poskrbimo za vegetacijo ob nekategoriziranih in kategoriziranih javnih cestah

Foto: arhiv

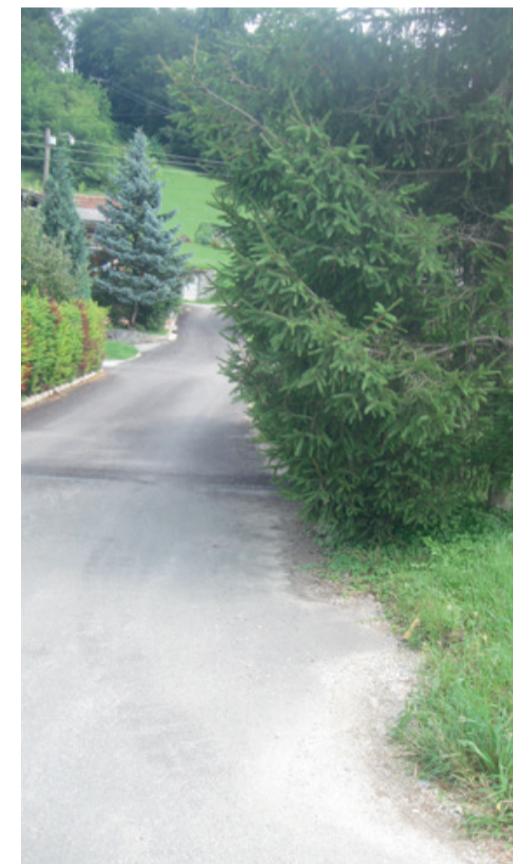
Previsoka in razraščena vegetacija ob javnih cestah predstavlja oviro, prav tako pa ogroža varnost udeležencev v cestnem prometu, pešcev, kolesarjev in predvsem voznikov.

Zakonodajalec je s ciljem zagotovitve varne uporabe javne ceste za vse udeležence v prometu in preglednosti občinske ceste v 98. členu (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18; v nadaljevanju: ZCes-1) jasno določil: »V območju nivojskega križišča občinskih cest, križišča občinske ceste z železniško progo (preglednostni prostor) ali v območju cestnih priključkov na občinsko cesto (pregledno polje) ter na notranjih straneh cestnih krivin (pregledna berma) ni dovoljeno vzpo-

staviti kakršnekoli vegetacije ali postaviti objektov, naprav in drugih predmetov ter storiti karkoli drugega, kar bi oviralo preglednost cest, križišča ali priključka.«

Skladno z navedenim in drugimi zakonskimi in podzakonskimi določbami prepovedi ogrožanja varne uporabe javne ceste in zahtevami glede varnosti vseh udeležencev v prometu pomeni, da:

- je prepovedano postavljati ograje, zasaditi živo mejo, drevje, trte ali druge visoke nasade ali poljščine, ki bi ovirale preglednost ceste;
- zaradi preglednosti višina rastlin ne sme presegati višine 75 cm od nivoja vozišča;
- morajo biti drevesa ali grmičev-

je, ki raste ob omenjenih cestah, obrezano tako, da je prosta višina nad cesto najmanj 4,5 m (prosti profil ceste);

- mora biti po širini grmičevje ali drevje obrezano najmanj do zunanega roba bankine.

Interes občine, vseh občanov, uporabnikov javnih cest je, da so te normalno prevozne in da na njih ni elementov, ki bi ogrožali ali bili nevarni za vse udeležence v prometu ter da je možno normalno vzdrževanje ceste. Višji posevki tik ob cestišču zmanjšujejo vidljivost in preglednost na vozišču (npr. drevesa, grmovnice, višje poljščine npr. koruza), ki z vejami segajo v prosti profil ceste ali zračni prostor ceste (7 m). Občani se s takšnimi zasaditvami ne zavedajo od-

govornosti za svoje ravnanje.

Lastniki zemljišč morajo skrbeti za varovalni pas, v katerem se razrašča vegetacija iz stavbnih in kmetijskih zemljišč v zračni prostor javnih cest, saj to zelo vpliva na varno odvijanje cestnega prometa. Občane zatorej opozarjamo, da redno obrezujejo zasaditve v okolici cest in poti. Za vegetacijo je treba skrbeti skozi vse leto in tako zagotavljati minimalno polje preglednosti. Ustrezna ureditev poleg večje varnosti vseh udeležencev v prometu prispeva tudi k bolj urejenemu in lepšemu videzu naših naselij.

Občinski inšpektorat
Skupna občinska uprava občin
v Spodnjem Podravju

Z odgovornim vedenjem lahko storimo veliko

Človeštvo se z epidemijami spopada vse od takrat, ko se je začelo objavljati življenje v skupnostih. Na čas, v katerem smo se znašli, nismo bili pripravljeni. Je drugačen in spominja na prizore iz znanstvenofantastičnih filmov. Kdo ve, kako se bo zapisal v zgodovino. Morda kot čas korone, čas kuge enaindvajsetega stoletja? Prav gotovo je bilo preteklo leto posebno za vse nas po celem svetu.

Bolezen se kaže s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, močnejšim glavobolom, izgubo voha in okusa, pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Če je bila pri vas potrjena okužba z virusom COVID-19, vam je bila odrejena izolacija. Izolacija je ukrep, ki ga oboleli osebi odredi osebni zdravnik. To pomeni, da oseba ne sme zapuščati doma, omejiti mora stike z ostalimi ljudmi in dosledno upoštevati priporočila za preprečevanje širjenja bolezni. Oseba, ki ji je bila odrejena izolacija, je v bolniškem staležu najmanj 10 dni od začetka bolezni. Izolacija se lahko podaljša tudi, če je potek bolezni hujši in zahteva hospitalizacijo v bolnišnico. Na srečo pri večini bolnikov bolezen poteka blago in brez zapletov. K uspešnemu obvladovanju širjenja bolezni odločilno pripomore odgovorno vedenje do sebe in drugih. To pomeni, da dosledno izvajamo preventivne ukrepe:

- v zaprtih javnih prostorih in v javnem prevozu roke razkužimo in nosimo masko,
- upoštevamo varno razdaljo 2 metra,
- redno in temeljito si umivamo roke z milom in vodo. V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo,
- upoštevamo pravilno higieno kašlja.

Žal se število potrjenih primerov dnevno spreminja in veča. Tudi država ima za pojav nalezljivih bolezni, ki pomeni veliko grožnjo javnemu zdravju, izdelan državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh (v nadaljevanju Državni načrt), ki vsebuje natančne protokole ukrepanja in je namenjen utečenemu delovanju vseh ključnih deležnikov na državni ravni. Državni načrt se sproži, ko je razglašena epidemija oziroma pandemija nalezljive bolezni pri ljudeh na celotnem območju ali delu Slovenije. V tem primeru je treba poleg služb v zdravstveni dejavnosti uporabiti tudi

sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. S sprožitvijo Državnega načrta se hkrati sprožijo tudi regijski načrti zaščite in reševanja ali posamezni deli občinskih načrtov zaščite in reševanja na ogroženih območjih. Predlog za sprožitev Državnega načrta poda minister za zdravje, odločitev o aktiviranju načrta pa sprejme poveljnik Civilne zaščite.

Tudi v občini Markovci je po sklepu župana Milana Gabrovca bil aktiviran štab Civilne zaščite. Začetek aktiviranja je bil 19. 10. 2020 in bo trajal vse do preklica. Naloga štaba je pomoč občanom občine Markovci ob pojavu nalezljive bolezni, ki jo vodi poveljnik Civilne zaščite občine Markovci. V štabu vsakodnevno spremljamo epidemiološko sliko naše občine. Ugotovitve na žalost niso spodbudne, saj ugotavljamo da veliko obolelih prihaja iz istih družin, torej gre za družinske okužbe. Po podatkih NIJZ sta v občini Markovci bili do 30. 11. 2020 skupaj oboleli 202 osebi. Aktivno bolnih na dan 30. 11. 2020 je bilo 76 oseb, do tega datuma je 124 oseb bolezen tudi prebolelo. Žal sta dve osebi umrli. V odstotkih to pomeni, da je bilo v naši občini okuženih že 4,99 % občanov.

Za boljšo informiranost občanov so na spletni strani občine Markovci vse potrebne številke za pomoč.

Za dobro obveščenost svetujemo, da v zvezi z epidemijo korona virusa sprotno spremljate spletno stran Občine Markovci in FB Občine Markovci.

Štab Civilne zaščite občine Markovci vas poziva, da skupaj poskrbimo, da se okužba ne bo širila naprej. Ob prihodu novega leta vam želimo veliko zdravja ter varnega počutja.

OSTANITE ZDRAVI!

Janko Fišinger, poveljnik Civilne zaščite občine Markovci

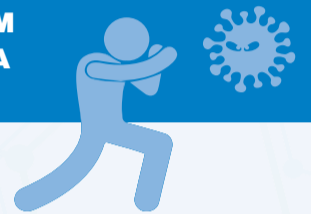
Pomembni kontaktni podatki za pomoč:

- CIVILNA ZAŠČITA OBČINE: Janko Fišinger, tel.: 041 332 015, e-pošta: janko.fisinger@gmail.com
- Občinska organizacija Rdečega križa: Valerija Šmigoc, tel.: 051 302 904, e-pošta: smigoc@gmail.com
- Župnijska KARITAS: Marija Prelog, tel.: 041 327 043, e-pošta: prelog.marija@gmail.com
- OBČINSKA UPRAVA: tel.: 02 7888 880, 031 720 806, e-pošta: tajnistvo@markovci.si

Za morebitne druge informacije lahko kontaktirate tudi

- župana Občine Markovci: Milan Gabrovec, tel.: 02 7888 888, e-pošta: milan.gabrovec@gmail.com
- direktorico Občinske uprave: Marinka Bezjak Kolenko, tel. 02 7888 887, e-pošta: marinka.kolenko@markovci.si.

KAJ LAHKO STORIM, DA PREPREČIM ŠIRJENJE NOVEGA KORONAVIRUSA SARS-CoV-2019

Izogibamo se **tesnim stikom z ljudmi, ki imajo povišano telesno temperaturo, kihajo in kašljajo.** (Virus se širi kapljično, zato je varna razdalja 1,5 m)

Redno in temeljito si umivamo roke z milom in vodo.

Ne dotikamo se **oči, nosu in ust.**

V primeru, da zbolimo, **ostanemo doma.** Povežemo se s svojim izbranim osebnim zdravnikom, izven delovnega časa ambulante pa z dežurno zdravstveno službo. Nato sledimo njihovim navodilom.

Upoštevamo **pravila higijene kašlja.**

V primeru, da voda in milo nista dostopna, **za razkuževanje rok uporabimo namensko razkužilo za roke.** Vsebnost etanola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

V zaprtih javnih prostorih **uporabljamo obrazno masko ali ruto,** ki prekriva nos in usta.

V času povečanega pojavljanja okužb dihal se **izogibamo zaprtih prostorov,** v katerih se zadržuje veliko število ljudi. Poskrbimo za **redno zračenje zaprtih prostorov.**

Spremljamo informacije iz strokovno podprtih, zanesljivih virov in ravnamo po priporočilih zdravstvenih strokovnjakov.

Novi koronavirus so poimenovali SARS-CoV-2, bolezen, ki jo virus povzroča pa COVID-19. Bolezen se kaže z vročino, kašljem in občutkom pomanjkanja zraka, kar je običajno za pljučnico.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Prostovoljci pomagamo po svojih najboljših močeh

Že v tako imenovanem »prvem valu« epidemije v marcu smo se prostovoljci, ne le RK in Karitasa, temveč tudi gasilci organizirali, da po najboljših močeh pomagamo našim občanom in faranom. Povezali smo se z gospodom županom in se dogovorili, da pomoči potrebnim omogočimo nabavo osnovnih življenjskih potrebščin. Prispela je tudi hrana iz sredstev EU. Držali smo se vseh priporočil in navodil NIJZ in se telefonsko pogovarjali s starejšimi, ki smo jim pomagali (nakup v trgovini, nabava zdravil iz lekarne in karkoli potrebnega

...). Enako oziroma še bolj zavzeto delamo v »drugem valu«. Pogosteje pokličemo starejše vaščane, posebej še tiste, za katere vemo, da nimajo ožjih sorodnikov in jim ponudimo našo pomoč. Ravno tako smo razdelili hrano iz EU. Kdor potrebuje ozimnico, predvsem krompir, imamo dovolj donatorjev, da vam jo priskrbimo.

Prostovoljno delo temelji na srčnosti in z željo, da pomagamo ljudem po najboljših močeh. Nimamo na razpolago finančnih sredstev, če pa se izkaže, da je kdo v resnični krizi, poiščemo tudi

to rešitev. Toda prostovoljci ne vemo, kdo resnično potrebuje pomoč. Če občani ne izkažejo potrebe po pomoči, ker jih je sram, tudi mi, žal, ne moremo pomagati. Vemo, da dobro premaga zlo in tudi tokrat bo tako. Še malo potrpite in se iz vsega tega »čudnega obdobja« poskušajmo naučiti, kaj je pomembno za naše življenje in življenje naših bližnjih ter naše širše družbe.

Pazite na svoje zdravje in SREČNO!

OORK in župnijska KARITAS

VABILO NA KRVODAJALSKO AKCIJO

OORK Markovci vabi na krvodajalsko akcijo v **TOREK, 19. januarja 2021, in v ČETRTEK, 18. marca 2021.** Predhodno pokličite na 051 615 124 ali 02 749 14 37 in se dogovorite za uro odvzema. Potrebno je upoštevati dosledna navodila, da si zagotovimo varno okolje. Odločite se darovati kri, saj **KRI REŠUJE ŽIVLJENJE.**

Kolera v Zabovcih

(Matej Slekovec, cerkvena kronika)

Leto 2020 bo v zgodovini zapisano kot nenavadno leto, ki je močno spremenilo navade človeštva. Ves svet se bori z novim virusom, ki nam kroji življenja, omejuje prehajanje in medosebne stike, načinja gospodarstvo in maje zdravstvene sisteme. Če se ozremo stoletja nazaj, lahko hitro opazimo, da so se takšna leta že dogajala, pogosto so se ponavljala. Prepoznamo veliko podobnosti, enakih ukrepov, sorodnih odzivov in strahov. Župnik in zgodovinar Matej Slekovec je podrobneje opisal pojav kolere v Zabovcih. Iz opisa spoznamo, da so razkuževanje, izolacijo, omejitev gibanja in ne nazadnje zaščitno obleko za preprečitev stika z okuženim poznali in prakticali že leta 1892. Zapis je podan v celoti v jeziku, ki ga je Slekovec uporabljal.

Slovarček: Kolera je bakterijska akutna nalezljiva epidemična črevesna bolezen. Glavna simptoma sta vodena driska in bruhanje. Bolnik izgublja vodo in elektrolite, kar vodi k odpovedi obtočil. Nezdravljena je smrtna v 25-50 %. Prenaša se z onesnaženo pitno vodo in hrano.

V jeseni leta 1892 vozilo se je več oseb iz Zabovec kot plavičarji (pomoč pri splavarjenju) po Dravi v Slavonijo. Jeden izmed teh, namreč želar (gospodar na manjši kmetiji) Leopold Šimenko vrnil se je v prvi polovici oktobra nekoliko bolan domu. Kmalu nato vzboleli so nekateri njegovi otroci za bluvanjem in drisko in 8 letna hčerka Marjeta je dne 17. oktobra zvečer naglo umrla. Cerkevno okrajno glavarstvo v Ptuj, kateremu se je nagla smrt deklice takoj naznanila, poslalo je nemudoma okrajnega zdravnika dr. Kleinsasserja v Zabovce, da je dekličino truplo preiskal. Izrekel je, da je umrla najbrž vsled preobilno zaužitega grozdja, mogoče, da je imela tudi grižo. Ni še bila deklica pokopana, umrl je dne 19. oktobra zaran v sosednji hiši po kratki, le nekaj ur trajajoči boleznini preužitkar (bivši gospodar kmetije, ki je kmetijo predal v zameno za oskrbo do svoje smrti) Martin Horvat ter je bil z dovoljenjem okrajnega zdravnika že drugi den pokopan. Zvečer tistega dne, namreč 20. oktobra zbolel je njegov zet, 47 letni želar Franc Bezjak ter je drugi den po prejetih sv. zakramentih umrl. Ker so bila zlasti pri tem znamenja boleznini sumljiva in kolere podobna, poslalo je okrajno glavarstvo vsled župnijskega naznanila takoj drugi den posebno komisijo,

Kolera leta 1866
Foto: avtor neznan, vir: <https://hr.izzi.digital/DOS/10183/17948.html>

dva zdravnika in komisarja k Sv. Marku. Ta je dala truplo mrtvega preužitkarja izkopati ter je vse temeljito preiskala. Oba zdravnika sta izrekla, da je umrl vsled slabosti in ker je imel čreva krvava vsled griže, ki je njegovo smrt pospešila. Nato je dotična komisija stanovanja umrlih razkužila in postavila ondi stražo, da ni mogel nihče iz doma. Vso nepotrebno obleko poslali so po občinskem predstojniku v Ptuj, da so jo ondi razkužili. Ker pa je okrajno glavarstvo stvar naznanilo namestniji v Gradcu, poslala je ta dne 23. oktobra profesorja bakteriologije dr. Epinger-ja in dr. Scheinditz-a. h Sv. Marku, ki sta truplo zadnjega mrliča Franca Bezjaka preiskala in kolero zasledilo. Natančnejša bakteriološka preiskava konstantirala je azijsko kolero. In sedaj ni nigdo več dvomil, da sta tudi prva dva mrliča za kolero umrla. Vsled tega so bili za 8 dni od sosednjih krajev celo ločeni. Posebna komisija je vodila den za dnem razkuževanje

hiš ter je župniku naznanila, da se obiskovanje grobov na praznik vseh Svetnikov in na vernih duš den letos pri Sv. Marku ne more in ne sme vršiti. Zaradi tega imeli smo procesijo samo okrog cerkve. Ker par dni ni nigdo vzbolel, pričeli smo prosteje dihati v nadi, da nam bode huda bolezen prizanesla. Pa kakor, če kje razpoči bomba, nas je v četrtek, 27. oktobra zaran pretresla vest, da je okoli polnoči v Zabovcih za bluvanjem naglo vzbolela 19 letna kmečka hči Marija Korošec in da so v Borovcih umrlega posestnika Jožefa Zelenika zaradi sumljivih znamenj morali takoj v mrtvašnico prenesti. Iz Zabovec je hitel jeden po zdravnika na Ptuj, drugi pa po duhovnika h Sv. Marku. G. kaplan Alojzij Cilenšek je kmalu odšel ter bolnico prevedel s sv. zakramenti za umirajoče. Domu vrnivši se je z vso pazljivostjo razkužil s primernimi sredstvi. Okoli devete ure se je pripeljal okrajni zdravnik ptujski, dr. Kleinsasser in ž njim dva zdravnika iz Gradca, katera sta bila zaradi smrti Jožefa Zelenika iz Borovcev telegrafično poklicana. Najprej so se podali v Zabovce h zgoraj imenovani bolnici. Zaradi varnosti ogrnili so bele plašče iz kavčuka in potegnili čez navadno obutelj šolne iz jednake robe, potem pa stopili v hišo. Po kratkem opazovanju in izpraševanju so kmalu spoznali, da v tem slučaju nimajo opraviti s kolero, ampak z drugo, takrat še nedognano boleznijo. Nato so se podali v mrtvašnico ter so natanko preiskali truplo nesrečnega Jožefa Zelenika. Vsa znamenja so bila za to, da je umrl za vnetjem pluč in črev. Tudi mikroskopična preiskava pri Sv. Marku in bakteriološka v Gradcu niste zasledile znamenj kolere pri tem mrliču. Po kratkem oddihleju vrnili so se zopet v Ptuj ter med potoma še enkrat obiskali bolnico v Zabovcih, ki se je že bolje počutila.

V prvi polovici novembra je zdravstvena komisija odšla, a ljudstvo je bilo še nekaj časa zbegano in preplašeno, strah pred kolero je bil toliko večji, ker je ravno v Zabovcih leta 1836 pobrala 32 žrtev (leta 1869 je živelo v Zabovcih 327 ljudi, umrlo jih je torej več kot 10 %). Tokrat, na srečo, le tri žrtve.

Zanimivost: Leta 1892 je bilo v župniji Sv. Marka rojenih 89 zakonskih in 6 nezakonskih otrok. Umrlo jih je 72, poročenih pa je bilo 30 parov.

JM in DM

Dimniški požari ter njihova preprečitev

Vsako leto je v Sloveniji v poprečju od 400 do 500 požarov na kurilnih napravah ter dimnikih. Tudi v občini Markovci jih na žalost beležimo kar nekaj. Število dimniških požarov se poveča predvsem v začetku kurilne sezone, ko za kurivo uporabljamo različne odpadke. Požari na kurilnih napravah so redki, veliko pogostejši so požari v dimnikih.

Za nastanek požarov so največkrat krivi stari in dotrajani dimniki, grajeni iz opeke. Požar v dimniku je še posebej pogost pojav v zgradbah, ki imajo ogrevanje na trda goriva. Ob uporabi smolnatega lesa lahko pride do vžiga še gorljivih snovi oz. saj. Poleg dotrajanosti dimniški požar povzročata tudi slabo vzdrževanje in nestrokovna gradnja dimnika. Prav zato je zelo pomembno, da nam dimnik projektira in zgradi podjetje, ki uporablja certificirane in kakovostne materiale, hkrati pa so zelo pomembne tudi izkušnje ter natančnost pri delu. Poleg tega moramo poskrbeti za redno pregledovanje in čiščenje, saj dimniki v nasprotnem primeru ne zagotavljajo dobrega vleka, kar privede do zgostitve saj in posledično do dimniškega požara. Na požar v dimniku kažejo različni pokazatelji. Začetno fazo

dimniškega požara prepoznamo po intenzivnem izhajanju temnega oziroma temno rumenega dima iz dimnika, v intenzivni fazi gorenja oblog pa tudi po iskrah ali celo plamenu na ustju dimnika. Dimniški požar zato najprej opazimo zunaj stavbe, največkrat ga v tej fazi prvi opazijo sosedje ali mimoidoči. Dimniški požar spremlja tudi vse glasnejše prasketanje. Ko torej slišite bobnenje v dimniku, vam mora takoj postati jasno, da se pripravlja požar, zato morate hitro ukrepati. Ostali znaki dimniških požarov so še vroče rozete, slabše izgorevanje, smrad v hiši, vroče stene dimnika ipd.

V primeru dimniškega požara upoštevajte tri temeljna pravila:

1. TAKOJ KO OPAZITE PRVE ZNAKE POŽARA, POKLIČITE ŠTEVILKO 112 in sporočite nujne podatke (kdo kliče, kje gori, kaj gori, koliko je ogroženih oseb). Čeprav boste morda že pred prihodom gasilcev zadevo rešili sami, je še vedno zelo pomembno, da pokličete na telefonsko številko 112, saj se dimniški požari pogosto razvijajo zelo hitro.

2. NE ODPIRAJTE DIMNIŠKIH VRATIC. Zaprite dimniška vratca in s tem preprečite dovod kisika. Če so v bližini dimnika gorljivi predmeti, jih od-

stranite.

3. DIMNIŠKEGA POŽARA NE GASITE Z VODO, saj lahko pride do eksplozije. Izredno pomembno je, da v dimnik ne zlivate vode, ker se voda v dimniku upari in lahko poškoduje tako tistega, ki gasi, kot tudi dimnik. Ob dimniškem požaru se voda takoj spremeni v paro in močno poveča svoj volumen. Iz enega litra vode nastane tudi do 1700 litrov pare, kar lahko privede do eksplozije v dimniku. Zaradi poskusa gašenja z vodo so se porušili že številni dimniki. Dimnik vedno gasimo s sredstvi za suho gašenje, torej z gasilnim prahom ali ogljikovim dioksidom, ki ju usmerimo skozi dimniška vratca navzgor. Ker pa se zaradi odpiranja vratc moč ognja še poveča, je bolje počakati gasilce, ki so strokovno usposobljeni za gašenje požarov. Kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave je treba redno pregledovati in vzdrževati. Ko vas obišče dimnikar, ga spustite naprej in mu dovolite opraviti svoje delo. Dimnikarji so strokovno usposobljeni in imajo vso potrebno opremo, s katero lahko temeljito očistijo kurilne naprave, dimne vode, zračnike in vse pomožne naprave.

Spoštovani občani!

Foto: arhiv

Poskrbite za redno vzdrževanje dimnikov. Reklo, da ko vidimo dimnikarja se primemo za gumb, ker to prinaša srečo, še kako drži. Dimniški požar lahko uniči celotno premoženje.

Janko Fišinger, poveljnik CZ občine Markovci

Častitljivih 60 let poroke zakoncev Korošec iz Zabovcev

Pravijo, da so praznovanja prijazne postaje v našem življenju. Bolj kot poznamo in podoživljamo njihovo vsebino, več nam pomenijo. In zavidljiv jubilej sta v teh posebnih časih praznovala zakonca Matilda in Vladimir Korošec iz Zabovcev. Čeprav poročne zaobljube nista mogla ponovno potrditi pred Bogom pri sveti maši, sta v mesecu novembru kljub temu obeležila diamantno poroko. 60 let zakona uspe dočakati le redkim. Njena življenjska pot ni bila vedno travnata stezica, temveč tudi gorska steza, posuta s kamenjem. A vedno sta znala premagati vse ovire, se znova pobrati in iti dalje z nasmehom na obrazu. Imela sta drug drugega, si zaupala in se imela rada. Sta vzor, ki ponazarja, da je jesen življenja lahko lepa, bogata, osrečujoča, nasmejana in predvsem ljubeča. Prav zato jima tudi v prihodnjih letih zakona želimo še naprej veliko zdravja in medsebojne ljubezni.

Tamara Pilinger Korošec

Jubilanta Matilda in Vladimir Korošec sta se poročila leta 1960. Foto: osebni arhiv

Virus ohromil delo Društva upokojencev Markovci

Zaradi ukrepov za omejevanje širjenja virusa je skoraj v celoti zastalo delo tudi v Društvu upokojencev Markovci. Tako že pripravljenega letnega plana dela za leto 2020 nismo mogli izvajati oz. le v nekaterih delih. Že takoj na začetku ob prvih ukrepih so nam ti že onemogočili izvedbo vsakoletnega zbora članov (občnega zbora), saj ga pod takrat zahtevanimi pogoji ni bilo mogoče izvesti, nismo pa si dovolili kršiti odlokov o omejitvah, saj ne bi radi izpostavljali naših članov in članic, ki že tako in tako spadamo v rizični del populacije. Upali smo, da bo s poletjem morda kaj bolje, vendar pa so se razmere in pogoji za kakršnakoli druženja le še slabšali.

Zbor članov smo tako izvedli v okviru Upravnega in Nadzornega odbora, kot je bilo tudi priporočilo institucij, ki jim je potrebno pošiljati letna finančna in druga poročila (FURS, AJPES).

Naš rekreacijski center (bife) je deloval v času ko je to bilo dovoljeno in pod določenimi pogoji, vendar je bil obisk slab.

Edina planirana aktivnost, ki je bila izvedena, je bilo letovanje naših članov in članic v hotelu Delfin v Izoli. To je bilo v mesecu juliju. Tudi naši športni ekipi, moška in ženska, v višjem kegljanju sta v ligi Petovio odigrali le polovico vseh načrtovanih tekem. Merjenje pri-

tiska, sladkorja in holesterola smo izvajali enkrat mesečno do meseca novembra. Smo pa v tem letu obiskali mnogo naših jubilarov. 95 let so praznovali: Marija Šterbal iz Zabovcev, Eilec Marija v DSO Ptuj, Anica Strelec iz Stojncev, Rozalija Mlinarič iz Bukovcev in Terezija Berlak iz Bukovcev. 90 let so v tem letu praznovali: Angela Novak iz Borovcev, Angela Šimenko iz Zabovcev, Franc Meznarič iz Stojncev, Terezija Kodrič iz Bukovcev, Marija Kekec iz Bukovcev, Genovefa Ljubec iz Nove vasi in Marjana Cvetko iz Markovcev. Vsem slavljenkam in slavljencu še enkrat iskrene čestitke in naj jim zdravje še dolgo služi.

Največ dilem in vprašanj je bilo v zvezi s poslovitvijo ob smrti naših članov. Opravičujemo se svojcem umrlih naših članov, ki jih na zadnji poti nismo mogli pospremiti z društvenim praporjem, a upamo, da so svojci razumeli položaj, v katerem smo se vsi skupaj znašli. Pred nami so božično-novoletni prazniki. Tudi letos smo se ob tej priložnosti spomnili naših najstarejših članov in članic. Vse, ki so v tem letu dopolnili 80 in več let, smo skromno obdarili.

Vsem članom društva in tudi ostalim občanom želimo, da ostanejo zdravi in da v leto 2021 stopimo z ustaljenim načinom življenja.

Anton Majerič

3. december, mednarodni dan invalidnih oseb

Vse premalo se zavedamo, da med nami osebe, ki so drugačne od nas. Združeni narodi so leta 1992 razglasili 3. december za mednarodni dan invalidov in oseb s posebnimi potrebami z namenom, da bi v najširši družbi spodbudili boljše razumevanje te problematike, povezane z invalidnostjo in temeljnimi pravicami, ki jih imajo invalidi pri vključevanju v družbo.

Invalidnost se opredeljuje kot trajna telesna ali duševna okvara posameznika, ki je z medicinskim zdravljenjem in rehabilitacijo ni mogoče odpraviti. Tu so zajete osebe s posebnimi potrebami: slabovidni in slepi, naglušni in gluhi, gibalno ovirane osebe, osebe z motnjami v razvo-

ju, osebe s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, osebe z motnjami avtističnega značaja, osebe z govorno-jezikovnimi motnjami ...

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije se število invalidov povečuje predvsem na osnovi staranja prebivalstva (vedno večji je delež starejših invalidov predvsem na račun vedno daljše življenjske dobe – pogostejše pojavljanje kroničnih bolezni, kot so sladkorna bolezen, srčno-žilna obolenja, rakava obolenja in duševne motnje).

V Sloveniji je med zaposlenimi približno 4 % invalidov, ker je država z odlokom poskrbela, da morajo delodajalci na skupno vsoto zaposlenih zaposliti tudi predpisan odstotek invalidnih oseb, sicer pa se po podatkih Statističnega urada Slovenije nekje okrog 12 % prebivalcev prišteva med invalide. Uradnih podatkov o številu invalidov v Sloveniji ni, predvideva pa se, da jih je okrog 160.000 (delovni invalidi, otroci in mladostniki s posebnimi potrebami, vojaški in vojni invalidi ter težje in težko duševno in najtežje telesno prizadete osebe).

Bodimo strpni in spoštljivi do invalidnih oseb vse leto in ne samo ob njihovem dnevu.

Ignac Habjanič

20 let Turističnega društva občine Markovci

11. novembra 2000 je bilo ustanovljeno Turistično društvo občine Markovci. 20 let člani društva skrbimo za promocijo in vzpodbujanje turizma v naši občini. Trudimo se vzpodbujati turizem v vseh pojavnih oblikah. Ponosni smo naj dejavnosti, ki jih je društvo izvedlo v preteklih letih:

izdaja 1. razglednice z motivom koranta, Markovcev in cerkve sv. Marka, izbor naj spominka občine Markovci, prva promocijska zgoščenka Fašenk v Markovcih, izdaja zloženke Dobrodošli v Korantovi deželi v 4 jezikih, posaditev nekoč tipičnega drevesa za naše okolje (murva ali špalir), drugo mesto v vasi Bukovci na nacionalnem ocenjevanju TZS, gostovanja in promocija občine v Italiji, Nemčiji, na Poljskem, Avstriji, Srbiji, na Hrvaškem in še kje, podpis pakta o prijateljstvu med Občinama Markovci in Samugheo. V Markovce smo člani društva pripeljali znani imeni, to sta Rade Šerbedžija in dr. Emanuel Sanna, senator v Italijanskem parlamentu. Organizirali smo 19. srečanje objezerskih krajev Slovenije, izdali knjigo Prazniki in praznovanja v Markovcih, sodelovali

Člani društva se trudimo vzpodbujati turizem v vseh pojavnih oblikah. Foto: arhiv društva

na sejmih in prireditvah, izvedli tradicionalne kolone ...

Tudi v prihodnosti bomo veseli vsake vaše pobude in pripombe, prav tako pa bomo veseli, če se nam pridružite. Načrti, da letos pripravimo praznova-

nje, so nam žal spodleteli. Ker smo odgovorni, se v tem času ne družimo, zato bomo prireditev ob naši obletnici pripravili, ko bo to mogoče. Takrat bomo tudi podelili priznanja in pohvale zaslužnim članom in našim podpornikom.

Vsem članom in simpatizerjem ob našem prazniku čestitamo in želimo, da društvo še naprej deluje uspešno.

Franc Brodnjak, predsednik

NA 20. FESTIVALU PRAŽENEGA KROMPIRJA SMO SODELOVALI TUDI ČLANI TURISTIČNEGA DRUŠTVA OBČINE MARKOVCI

Letos so se organizatorji jubilejnega 20. svetovnega festivala praženega krompirja odločili, da zaradi ukrepov festival izvedejo kar »na daljavo«. Člani TD Občine Markovci, »Markovski levi«, smo sprejeli izziv in priredili ter izvedli praženje krompirja kot samostojne jedi pri ribiškem domu RD Markovci v Prvencih. To smo opravili v sklopu praznovanja ob 20. obletnici delovanja našega društva.

Pripravili smo vse sestavine in začelo se je praženje. Zraven smo pripravili še priloge, zadišalo je tudi iz žara. Na pokušino pražena krompirja je prišel gospod župan Milan Gabrovec, našega kulinarčnega dogodka pa so se udeležili tudi mopedisti iz društva Moped Klub Bukovci, ki so okusili naš pražen krompir. Da je vse potekalo po navodilih NIJZ-a, je poskrbel naš predsednik Franc Brodnjak. Upamo, da bo festival v prihodnjem letu potekal kot običajno.

Sonja Erlač

PRAŽEN KROMPIR IZ KORANTOVE DEŽELE

za 4 osebe potrebujemo:

- 80 dag krompirja (uporabljamo sorto marabel, pridelano pri lokalni pridelovalki Mileni Milošič, Bukovci)
- 5 dag domače zaseke – popečena v krušni peči in drobno zmlata
- 8 dag Ptujkega lúka (Željko Petrovič, Prvenci)
- sol, bel poper in malo cimeta (ali brez)
- mast svinjske pečenke za na koncu praženja
- peteršilj, drobno narezan, za potresti ob serviranju

Približno enake krompirje operemo in kuhamo v slani vodi, ga olupimo, ohladimo in narežemo na rezine. Na zaseki popražimo na drobne kolobarje narezan Ptujski lúk, da lepo porumeni, in dodamo krompir. Solimo in popramo, dodamo lahko malenkost cimeta (ali brez) in obračamo z lopatico. Malo pred koncem mu dodamo malo masti svinjske pečenke in še enkrat premešamo. Serviramo ga z manjšo zajemalko in potresemo z malo drobno nasekljanega petršilja

Če je pripravljen z ljubeznijo in iz sestavin iz lokalnega okolja, bo to prava **DOBROTA IZ KORANTOVE DEŽELE**.

Novi prostori TD Občine Markovci

Člani Turističnega društva Občine Markovci smo 9. julija 2020 preselili opremo iz starih prostorov v nove društvene prostore. Po nekaj letih gostovanja v prostorih gasilskega doma PGD Markovci smo dobili nove, lepo opremljene prostore v zgornji etaži občinske zgradbe. Poleg naših novih sosedov, Folklornega društva Markovci in Kulturno-umetniškega društva KulTura, smo se zelo razveselili novih svetlih in prijetnih prostorov. Prostore je Občina Markovci posodobila, tako da se v njih lahko družimo in sestajamo predstavniki omenjenih društev, ki delujemo na območju občine Markovci.

Večino opreme za našo pisarno smo dobili od Občine Markovci. Stole za

sestankovanja in posvete društva smo pripeljali iz starih prostorov. Zahvalil bi se vsem tistim članom, ki so sodelovali pri tem »logističnem projektu«, saj smo veliko našega arhiva in spominkov iz raznih gostovanj morali prenesti iz GD v zgornjo etažo občinske zgradbe. Člani smo pohišstvo skrbno očistili, ga malo posodobili in po naši presoji opremili poslovne prostore, ki so za društvo v tem trenutku zadostni. Člani društva imamo v prostorih samo srečanja oz. sestanke organov društva, za širše članstvo pa lahko uporabimo tudi skupni prostor, ki je pred pisarnami že omenjenih društev, kjer lahko vadijo tudi folklorniki in naši ubrani in večkrat nagrajeni pevci. Veseli smo nove družbe

in prepričani smo, da se bomo z novimi sosedi dobro razumeli. Spoznavno srečanje bomo pripravili, ko bodo razmere to omogočale. Za člane TD imajo ti prostori tudi to prednost, da je prostor v isti etaži, kot zbirka etnografskih likov, ki je bila pred leti postavljena kot prvi del obnove podstrešja občinske zgradbe. Kot partner v projektu smo se prijavili na razpis Las bogastvo podeželja, saj želimo zbirko predstaviti kot eno od osrednjih turističnih ponudb v centru Markovcev. Žal do sedaj ni zaživela, še bolj profesionalen pristop in ponudba, ki jo načrtujemo, pa bo po naših pričakovanjih prinesla povečano zanimanje za obisk tudi skupin in šolske mladine. Zbirko bi lahko ponujali in predstavljali

širši publiki, ker bo s posodobitvijo, ki se pripravlja, postala nedvomno zelo zanimiva, saj bo nekaj novega v naši širši regiji. V društvu imamo poleg kolega Matjaža Mlinariča, ki je avtor zbirke, tudi pet certificiranih turističnih vodnikov, ki bodo na voljo ob zanimanju za ogled. Zasedbo novih prostorov želimo člani Turističnega društva upravičiti 20-letno zaupanje občanov občine Markovci in ob naši 20. obletnici povabiti vse, ki imajo dobre predloge, da se nam pridružijo in pripomorejo k delovanju društva. Naše delovanje lahko spremljate tudi na FB profilu Turistično društvo Občine Markovci in nam ga pomagajte deliti.

Franc Brodnjak

Društvo Baron: Uspeli realizirati del načrtovanega programa

Foto: arhiv društva

Vsi se letos soočamo z zdravstveno krizo, ki nas omejuje, hkrati pa nas postavlja pred nove izzive in rešitve. V Društvu Baron so se nam kljub prilagoditvam programa situaciji lastni prihodki zelo zmanjšali. Izvedba otroških delavnic se nam je tako rekoč ustavila. Letno je naše delavnice obiskalo okrog 1500 otrok. Letos se je ta številka ustavila pri 45 otrocih. Spomladansko zaprtje vseh dejavnosti smo izrabili za ureditev dvorišča gradu Muretinci, ureditev manjše trgovinice, pisarne in sob, ki jih še želimo opremiti. V poletnih mesecih, ko so ukrepi popustili, smo ob nedeljah izvajali dneve odprtih vrat in vodene

ogleda za skupine. Izvedli smo 8 prireditvev odprtih vrat, tako da si je grad ogledalo preko 400 ljudi. Kresovanje, ki smo ga pripravljali za prvi maj, smo izvedli ob kresni noči v juniju. V avgustu je na gradu potekala okrogla miza na temo mednarodnega združništva. Prvi vikend v septembru smo izvedli srednjeveški Baronov tabor (historial). Zaradi NIJZ omejitev v tem času nismo imeli možnosti povabiti mednarodnih skupin. Kljub temu pa smo ob upoštevanju vseh ukrepov in zahtev izvedli dvodnevni tabor z udeležbo 50 nastopajočih. Skozi dvodnevno dogajanje si je tabor in program ogledalo 300 ljudi. Sodelo-

vale so skupine Gašperja Lambergerja iz Bleda, Seisenbergensis Tumultus iz Žužemberka, CKP Ptuj, perice iz Stojncev, grof in grofica Štatenberška, grof Falski, Mojster Janez, Vitezi okroglega sodčka, predstavniki princev ptujskega karnevala ter nekaj stojničarjev. V večernem programu so nastopale plesne skupine, mečevalci, bruhalec ognja, dvorni norček, domačinka Marija Kolarič-Grajška pa nam je zaigrala na citre. Ob tej priložnosti nam je izročila oljno sliko na platnu z upodobitvijo gradu, ki jo je sama naslikala. Drugi dan prireditve smo izvedli predavanje o gradu Muretinci, križniškem redu in gospodih Ptu-

jskih. Septembra smo sodelovali še na sejmu socialne ekonomije in izvedli dan odprtih vrat na temo lokostrelstva. 18. 9. smo izvedli voden ogled in animacije lokostrelstva za skupino dnevnega centra Ozara iz Ptuja. V jesenskih mesecih smo se uspeli udeležiti gostovanj v Žužemberku in na Ptujju. Ukrepi, ki so trenutno v veljavi, nam niso dovolili izvedbe noči čarovnic, prav tako ne bomo mogli izvesti božične prireditve. Ponovno zaprtje vseh dejavnosti bomo izkoristili za čiščenje in ureditev gradu, žganjekuho in izdelavo izdelkov za trgovinico.

Janez Golc

SERVIS IN MONTAŽA SISTEMOV VAROVANJA

FIZIČNO IN TEHNIČNO VAROVANJE

PREVOZ GOTOVINE

VAROVANJE PRIREDITEV

SERVIS GASILNIKOV IN HIDRANTOV

VARGASAL

NE SKRIBITE, SMO Z VAMI
Srečno, zdravo in varno novo leto 2021!

www.vargas-al.si

Ribiški car občine Markovci

Prvi trije: Ivan Lesjak, tretjevrščeni, Jože Tinko, občinski car, in Boštjan Planjšek, drugouvrščeni. Foto: Miran Ljubec

V ribiški sekciji Zabovci smo letos izpeljali verjetno zadnje in v taki obliki istočasno tudi prvo tekmovalno družinje: organizirali smo tako imenovano tekmo za ribiškega carja občine Markovci za leto 2020. Povabili smo vse tri prvouvrščene ribiče ribolovno-ribiških aktivov (ŠRD Markovci, ribiška sekcija Borovci in ribiška sekcija Zabovci), da se med seboj pomerijo za vodo in tako ustoličijo ribiškega carja celotne občine. Po pozivu na tekmo se je v nedeljo, 18. oktobra, ob ribniku v Zabovcih od

devetih povabljenih odzvalo 5 zainteresiranih ribičev (2 iz ŠRD Markovci, 1 iz ribiške sekcije Borovci in 2 domačina). Po triurnem namakanju trnkov in učenu plavanja črvov je tehničar pokazala sledeče:

Drugi spreljevalec (tretje mesto): Ivan LESJAK, ribiška sekcija Zabovci

Prvi spremljevalec (drugo mesto): Boštjan PLANJŠEK, ribiška sekcija Zabovci

Car občine Markovci (prvo mesto): Jože TINKO, ribiška sekcija Borovci

ŠPORTNO RIBIŠKO DRUŠTVO MARKOVCI

PRVENCJI 2/F, 2281 MARKOVCI PRI PTUJU
www.šrd-markovci.si, e-pošta:ribiskodrustvomarkovci@gmail.com

Zahvala

Športno ribiško društvo Markovci izreka javno zahvalo naslednjim prostovoljnim gasilskim društvom:

- BOROVC
- BUKOVCI
- PRVENCJI-STRELCI in
- STOJNCI.

Kljub težkim razmeram, ko vsak posameznik skrbi za lastno zdravje in zdravje svojih najbližjih, smo bili deležni velike pomoči naših gasilcev pri črpanju vode v ribniku v Prvencih.

Za izkazano pomoč se v imenu Upravnega odbora Športno-ribiškega društva Markovci vsem gasilcem, ki so nam priskočili na pomoč, iskreno zahvaljujemo.

Ostanite zdravi.

UPRAVNI ODBOR DRUŠTVA

Car občine Markovci za leto 2020: "Idejo o izbiri ribiškega carja občine Markovci je vsekakor treba pohvaliti, kjer imajo pravico nastopa prvi trije iz vseh treh aktivov. Upam, da jo bodo v bodoče podprli tudi v ŠRD Markovci ter ribiški sekciji Borovci, da ne bi bilo očitkov, da so domači tekmovalci v prednosti. V kolikor ne, bo to postala posebnost ribiške sekcije Zabovci in izbrali bomo termin takoj, ko bodo znani cari v vseh aktivih." Predsednik ribiške sekcije Miran Ljubec: "Idejni vodja

tega projekta je spodaj podpisani avtor sestavka, ki pa smo ga v sekciji podprli in mu pomagali, kolikor je bilo v naši moči. Smo res najmanjši in najmlajši ribiški kolektiv v občini, vendar polni idej, kajti menimo, da je med ribiči premalo sodelovanja in druženja. Ta tekma je že en način, kako se da določene stvari nadgraditi in popestriti."

Lep ribiški pozdrav DOBER PRIJEM

Ignac Habjanič

15 let od prve peneče medice

Na pobudo vodstva ČZD Maribor je bila leta 2002 ustanovljena Sekcija izdelovalcev medenih pijač, ki je združila izdelovalce medenih pijač iz cele Slovenije. Vloga sekcije ni bila samo druženje, ampak tudi, da čebelarje preko tečajev teoretično in praktično usposobi za izdelavo medenih pijač. Kakovost njihovih končnih izdelkov medenih pijač se je preverjala z vsakoletnim ocenjevanjem medenih pijač.

Čebelarji so hitro nadgrajevali svoje znanje o pridelavi medenih pijač, a kmalu to ni bilo več dovolj. Padla je ideja, da dopolnijo svoj ponudbo medenih pijač še s penečo medico oz. kot so jo takrat poimenovali »medena penina«. V sekciji so takrat imeli srečo, da

je bila ena od predavateljic poznavalka »šampanjske« metode izdelave penin. Ga. Silva Podlesnik je bila pripravljena pripraviti ustrezna navodila kot tudi voditi celoten tečaj izdelave peneče medice. Čebelar se na svoji čebelarški poti venomer uči in tako se je pet čebelarjev opogumilo, da se udeležijo prvega tovrstnega tečaja. Po enem letu jim je s skupnimi močmi uspelo, da so v Mariboru prvič svetu predstavili penečo medico na god sv. Martina. Nad kakovostjo prve peneče medice so bili presenečeni tako prvi udeleženci tega tečaja, predavateljica in tudi ocenjevalna komisija. Peneča medica je tako najmlajša med medenimi pijačami. Je sad vrhunskega znanja slovenskih

izdelovalcev medenih pijač, kakovostnega slovenskega medu in izdelana po klasični šampanjski metodi. Vsebuje od 9,0 do 15,0 vol. % alkohola, minimalni tlak peneče medice mora biti najmanj 3,0 bara. Glede na ostanek neprevretega sladkorja ločimo suho, polsuho, polsladko in sladko penečo medico. Čebelarji smo tako ponosni na penečo medico, ki jo lahko ponudimo ob posebnih priložnostih, kot so poroka, slavnostni dogodki, slavnostne večerje ...

Tomaž Samec,
svetovalec za varno hrano pri
Javni svetovalni službi v čebelarstvu

EKOLOŠKA KMETIJA PIVKO

BIO izdelki iz aronije in regrata

SOKOVI, ČAJI, DŽEMI,
SUŠENE JAGODE,
LIKERJI, ŽGANJA

EKOLOŠKA KMETIJA
Marija Pivko
Stojnci 22

M +386 (0)31 260 323
M +386 (0)31 375 669
E marija.pivko@gmail.com
www.facebook.com/aronija.eko/

KD Modras: Vabljeni med nas!

Leto 2020 tudi Modrasom ni prizaneslo. Za to leto smo imeli v Kulturnem društvu Modras kar nekaj načrtov, ki so smo jih bili primorani prestaviti na naslednje leto. Zaupana nam je bila organizacija občinske revije, ki smo se je zelo veselili, vendar je žal zaradi virusne situacije nismo mogli izpeljati. Ta dogodek imamo sedaj na prioriteten seznamu za leto 2021. Prav tako smo imeli v načrtu izpeljati lastni koncert - Modrasov večer, se udeležiti srečanja harmonikarjev na Bledu, prirediti društveni piknik in zaključek leta ter izdati tradicionalni koledar. Vse to bo moralo počakati do naslednjega leta.

Smo pa v tem letu spoznali, kaj nam predstavlja glasba in ustvarjanje v društvu. Teh nekaj vaj, ki so smo jih opravili v letošnjem letu, smo zares uživali, predvsem takrat, ko smo se začeli zavedati, da smo v takšnih časih, ko to več ni samoumevno. V prihodnost stremimo z upanjem, da bomo lahko čimprej nadaljevali z našim poslanstvom, začeli ustvarjati nove melodije in prenašati glas harmonike med ljudi. Seveda naši člani ne počivajo. Individualno se še vedno pripravljamo in vadimo, seveda na daljavo. Tako bomo lahko, ko se okrepi sprostijo, začeli z delom na polno. Nekaj naših članov se bo medtem predstavilo tudi v štirih adventnih oddajah. Za povabilo k sodelovanju smo zelo hvaležni.

Hkrati vabimo vse harmonikarje in tiste, ki bi to želeli še postati, da se pri-

Vabimo vse harmonikarje, da se pridružite naši veliki družini. Foto: arhiv društva

družite naši veliki družini. Društvo sestavljajo trije različni orkestri, v katerih sodeluje 38 harmonikarjev, razvrščenih glede na starost in stopnjo znanja. Za morebitna vprašanja smo vam na voljo na tel.: 040 382 552 (Tomaž Vido-

vič). Vsakega novega člana smo zelo veseli! V prihajajočih božičnih in novoletnih praznikih želimo vsem občanem in občanom občine Markovci, da v miru in zdravju preživijo čas, ki nam omogoča, da ga preživimo z najožjimi.

Obljubljamo vam, da vas bomo, ko bo to mogoče, razveseljevali s pravo domačo glasbo.

Tomaž Vidovič,
predsednik Kulturnega društva Modras

KUD MASKA STOJNCI: komedija DENIS in VAREKINA

V KUD Maska smo zbrani veseli in preprosti ljudje in smo zadnja leta našo dejavnost dopolnili z uprizoritvijo komedij v domači stojnski gasilski dvorani. V začetku so bili to zgolj krajši skeči, zdaj pa uprizarjamo uro in pol dolge gledališke predstave. Pri tekstu nam pomaga naš krajan Tonček Žumbar, ki je sicer v širšem okolju znan pisec komedij, amaterski gledališki igralec in humorist.

V teh letih smo pridobili že kar nekaj izkušenj na odru in gledalci se ob naših komedijah prijetno zabavajo. Prepričani smo, da bo tako tudi letos, kajti komedija **DENIS in VAREKINA**, ki smo jo pripravili za to sezono, je izjemno zabavna. Predstavo smo začeli pripravljati septembra, saj smo jo želeli na oder postaviti že prve dni novembra. Ker uprizoritev v živo žal ni mogoča, smo predstavo posneli. Posnetek še ne odraža stoo odstotno pripravljene predstave, saj je nastal med zaključnimi pripravami. Kljub temu smo prepričani, da je dovolj kvaliteten za javno objavo. Ko bodo omejitve odpravljene, bomo predstavo še izpilili in jo gledalcem ponudili na ogled v živo.

Pa pogledjmo kratko vsebino.

Babica Julia se zaradi bolezni iz dežele preseli k hčerki, ki z možem in dve ma najstniškima hčerkama živi v bloku sredi večjega mesta. Kljub temu da Julia prihaja iz kmečkega okolja, se na mestno in blokovsko življenje hitro privadi. Ker jo je življenje dodobra izbrusilo, je »namazana z raznimi žavbami« in

se ne pusti ugnati kar tako. Ob zgodah in nezgodah med zetom in taščo, kjer praviloma kratko potegne prav zet, se boste do solz nasmejali. Ker tašča zetu »greni« življenje, le-ta zahteva, da se vrne nazaj domov. Ker tašči mestno življenje ugaja, si ob pomoči skrivnostnega prijatelja Branka izmisli ukano. Ji bo uspela in bo lahko ostala?

Zgodba se zaplete ob napovedanem obisku poslovneža iz Nemčije, ki prihaja podpisat za Francijevo podjetje pomembno pogodbo. Da bi se mu čimbolj prikupil, Franci visokega gosta povabi k sebi domov. Tu se Nemeč zagleda v eno od postavnih vnukinj, kar babici ni niti malo všeč, zato si ga privošči. Ob tem in njenih napačnih »prevodih« se gledalec nasmeje do ušes in še čez. Babica Julia je obema vnukinjama sprva trn v peti, vendar se počasi in na njej lasten zabaven in hudomušen način zrine v svet mladih in je poslej njuna zavetnica, svetovalka v srčnih zadevah in prijateljica. Zgodbe, ki jih prenaša iz časov njene mladosti, so prepričljive, naravne in predvsem zabavne.

V spodnjem stanovanju živi starejši sosed Hanzek, ki rad pride na obisk k novi sosedji. Med njima se prižiga ogenj jesenske ljubezni. Ali bo zagorel?

Bodo tašči Juli uspeli vsi njeni načrti? Bo uspela pomagati vnukinjama? Kako bo končal gost iz Nemčije? Kaj bo s pogodbo? Bomo videli. Želimo vam veliko užitkov ob spremljanju predstave!

KUD Maska Stojnci

KUD MASKA STOJNCI
VABI NA OGLED KOMEDIJE ANTONA ŽUMBARJA

DENIS IN VAREKINA

V okviru projekta Skupno pričakovanje in praznovanje v deželi Markovski.

Komedija se bo predvajala na programu **SIP TV**,
fb strani **ZAF center & TV** ter YouTube kanalu **ZAF TV**.

V terminih: **sobota, 12.12. in 19.12. ob 20:00** ter
s ponovitvijo v **petek, 25.12. in soboto, 26.12. ob 20:00**.

Lovska trgovina Zupanič iz Markovcev

Anja in Valentin Zupanič nadaljujeta družinsko podjetniško tradicijo. Foto: osebni arhiv

V zadnji letošnji številki predstavljamo Lovsko trgovino Zupanič iz Markovcev. Podjetje, ki se ob primarni dejavnosti – prodaji lovske opreme – ukvarja še s prodajo pirotehnik, cvetja in sveč, vodi Anja Zupanič, s katero smo se pogovarjali o podjetniškem delu in izzivih.

Anja, nedavno ste v celoti prevzeli vodenje domačega podjetja. Kako se je pričela podjetniška pot v vaši družini?

Anja Zupanič: "V naši rodbini je podjetništvo že tradicija. Tako se je tudi moj oče odločil za pot samostojnega podjetnika že leta 1995. V začetku je bila naša panoga samo izdelava in prodaja sveč. Ker je imel oče trgovsko žilico, saj je bil po poklicu trgovec – komercialni tehnik, je svojo dejavnost razširil še z lovsko trgovino. Verjetno zato, ker ga je veselilo lovstvo in športno streljanje na glinaste golobe. Kasneje je dodal še prodajo pirotehnik. Ko je opazil mojo zanimanje in veselje do dela, me je začel vzpodbujati in vključevati v posel. Moj poklic živilskega tehnika me ni tako pritegnil, kot to, da sem lahko očetu pomagala pri delu. Bila sva dober tim. Lovski trgovini smo dodali še

dotatno dejavnost prodaje sveč in cvetja na ptujskem pokopališču. Danes je to poslovna enota Cvetje Anja. Najino skupno delo ni trajalo dolgo. Junija 2018 je nenadna smrt očeta Zdravka naše podjetje postavila na preizkušnjo. Ob veliki pomoči brata Valentina ter podpori vseh članov naše družine smo podjetje Lovska trgovina Zdravko Zupanič s.p. obdržali na nogah."

S čim natančno se ukvarjate danes? Kako dolgo že zadovoljne stranke obiskujejo vašo trgovino? Kaj vse nam je na voljo, kaj prodajate?

Anja Zupanič: "Danes naša dejavnost zajema vse panoge, ki jih je ustanovil oče. V lovski trgovini prodajamo vse za lovstvo (lovske in športne municije različnih proizvajalcev, lovska oblačila in druge dodatke za opremo lovca ter darilni bazar). Pred kratkim smo postali tudi generalni zastopniki za trap municijo BORNAGHI za celotno Slovenijo. Prodajo pirotehnik vršimo največ v mesecu decembru v domači trgovini v Markovcih in tudi v kiosku PIROMARKET na Ptujju pri Q-centru na Puhovi ulici. Prav tako lahko svetlobne

"Ponosni smo, da smo pred kratkim postali tudi generalni zastopniki za trap municijo BORNAGHI za celotno Slovenijo," pravi Zupaničeva. Foto: osebni arhiv

efekte pirotehnik dobite čez celo leto za različne rojstnodnevne priložnosti in poroke."

Kaj je najpomembnejše pri opravljanju vašega dela? Kaj bi izpostavili kot tisto, kar je ključnega pomena?

Anja Zupanič: "Ključnega pomena v poslu je kolektiv in odnosi med sodelavci. To se prenaša tudi na stranke. Trenutno nas je 5 zaposlenih, ki pa medsebojno zelo dobro delujemo in se razumemo. Nikoli ni problema, tudi če pride do kakšne neprijetne situacije. Vse skupaj rešimo. To stranke zelo dobro opazijo."

Povejte/opišite nam, kako poteka vaš delovni dan v podjetju.

Anja Zupanič: "Poleg družine in dveh malih otrok je moj delovni dan kar naporen, a kar delaš z veseljem in srcem, pravijo, ni težko. Res je tako. Z bratom Valentinom zelo dobro sodelujeva in se dopolnjujema. To se pozna tudi pri delu in zadovoljstvu naših strank, ki se rade vračajo k nam. Delo imava razdeljeno in glede tega nimava težav."

Konkurenca je vedno prisotna. Ali jo občutite oz. kako močno se je treba truditi, da ste ob poplavi ponudbe kljub vsemu uspešni?

Anja Zupanič: "Za stranke je konkurenca vedno dobra. Zato se moramo vsi po najboljših močeh truditi, da jih zadovoljimo in jih ne izgubimo. To je tudi naš moto. Trudimo se, stranka pa je tista, ki se odloči (oče nam je vedno govoril: "Stranka je kralj"). Nikoli ne podcenjujem konkurence, ker vsak dela tako, kot se mu zdi, da je dobro – najboljše."

Kakšni so načrti in želje za v bodoče? Kaj si želite?

Anja Zupanič: "Glede na trenutne izredne razmere zaradi COVID19 se trudimo in iščemo nove rešitve z novimi projekti, kot so spletna trgovina in dostava na dom. Ker na trenutno situacijo nimamo vpliva, upamo, da se bo stanje umirilo in bomo lahko zopet normalno delali v dobro nas in naših strank. Želimo si, da ostanemo zdravi, kar želimo tudi vam."

ADR

Poslovna enota našega trgovskega podjetja je tudi CVETJE ANJA na Ptujju, kjer ponujamo vse, kar se tiče cvetličarstva in žalne floristike. Izdelujemo žalne vence in aranžmaje, žalne pakete sveč, suhe in sveže nagrobne aranžmaje, rezano cvetje in sveče ter sadike za grobove. Prav tako lahko pri nas dobite sadike in vse potrebno za urejanje domačega okolja, kot so balkoni in gredice. Pripravimo vam tudi šopke za razne priložnosti in posamezno cvetje. NOVO pri nas so šopki presenečenja, ki jih dostavimo tudi na dom oziroma do osebe, ki ji je šopek namenjen. V izdelavi je tudi spletna trgovina. Vse informacije dobite na tel. št. 031 451 540.

Poslovna enota Cvetje Anja se nahaja nasproti novega ptujskega pokopališča. Foto: osebni arhiv

Cvetje Anja ponuja tudi dostavo šopkov na dom: pokliči, naroči in presenet.

PRODAJNI KOTIČKI S PONUDBO LOKALNIH PROIZVODOV LOKALNO V LOKALNEM

Kmetijska Zadruga Ptuj v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ptuj in ZUDV Dornava, kjer smo zastavili projekt Lokalno v Lokalnem.

V občini Markovci (KZ Ptuj, prodajalna Markovci, Markovci 37D, 2281 Markovci) je zaživel prodajni kotiček s široko ponudbo izdelkov iz lokalnih kmetij z naslovom »PRODAJNI KOTIČKI S PONUDBO LOKALNIH PROIZVODOV«.

Prodajni kotiček v prodajalni v Markovcih je eden od treh prodajnih kotičkov, ki smo ga načrtovali v projektu in je kljub vsem omejitvam zelo lepo obiskan. V njem najdemo lokalno pridelane in predelane izdelke iz naših lokalnih kmetij, ki so v tem prazničnem času lahko zelo lepo praznično darilo sebi ali najbližjim.

Na policah se nahaja zelo široka ponudba: moka, olje, kis, sokovi, domača marmelada, sušena čebula – Ptujski luk, česen, česnov čips, bučnice v obliki prigrizkov, med, žganje. V manjšem hladilniku na kozolcu je ponudba svežega kislega zelja in repe. Prav tako ne smemo pozabiti na sladki oddelek, kjer najdete velik izbor domačega drobnega peciva, testenin, mlincev ... Ponudba v kotičku v tem letnem času ima svojo dodano vrednost, kajti izvor vseh izdelkov je naš, slovenski, s pravim pomenom lokalno v lokalnem. Prav tako so na voljo ročni izdelki iz ZDVU Dornava. Eden od teh je pralna nakupovalna vrečka iz blaga za večkratno uporabo, ki vam jo ob nakupu dveh ali več izdelkov podarimo. S tem smo naredili dodaten korak k varovanju okolja, reciklaže in narave z zmanjšanjem vnosa plastičnih vrečk.

Želimo vam lepe in mirne praznične dni z željo, da ostanete zdravi in obiščete naš prodajni kotiček KZ Ptuj v Markovcih.

Stanislava PAŽEK, KGZS Zavod Ptuj

FOTO: KGZS

Zgodbe z naših podstrešij

Kmečka opravila nekoč

Furmani v obliki mladih deklet? Nič nenavadnega.

Spravilo sena je bilo težavno delo. V Šturmovcu se je pokosilo, posušilo in pripeljalo domov s konjsko ali kravjo vprego. Barno je vozilo seveda le, če so bili za to primerni pogoji. Visoka voda ali močan veter sta bila velika sovražnika upravljavcev barna.

Življenje na kmetijah nekoč je bilo vse prej kot lahko. Veliko opravil, ki jih opravimo danes mimogrede, je bilo včasih težavnih. Pogledali si bomo nekaj kmečkih opravil skozi fotoaparata našega rojaka Jožeta Vrblja. V delo so bile vključene celotne družine.

Sekanje drv je bilo nujno potrebno delo. Drugega načina kurjave niso poznali. Zime so bile hladne in dolge, površine za ogrevati pa na srečo neprimerno

Starejši velikokrat znajo povedati, kako so odkopavali šture (panje) in jih zasekali za kurjavo. Les je bil preveč dragocen za kurjavo. Kot vidimo na sliki, so zgornji del obsekali in obžagali bodisi za deske ali tramove. Le neuporabno so zasekali. Ročno, s sekirami seveda.

Rastave (zložena stebila koruze) so predstavljale odlično skrivališče za otroke. Igranje skrivalnic na takem polju je bilo zelo zabavno. Tudi igranje zelo popularne igre indijancev in kavbojcev. Precej spominjajo na prebivališča indijancev, mar ne? Koruznica se je požela ročno s srpi in zložila v rastave. Koruznica se je zasekala in čez zimo predstavljala krmo za govejo živino. Praktično pri vsaki hiši je bila kaka kravica, sena pa običajno ne dovolj za celotno zimo.

Sekanje drv je bilo nujno potrebno delo.

manjše od današnjih. V 70-tih letih se je pojavila še nafta in marsikatera novo-gradnja je prešla na to takrat ceneno gorivo. To je trajalo vse do energetske krize in skokovitega dviga cen kurilnega olja. V modo so prišle akumulacijske pečke na električno energijo, ki je bila takrat dokaj poceni. Seveda je še vedno večina hiš uporabljala za gorivo le in zgolj drva. Tudi v kombinaciji z velenjskim lignitom, če si imel srečo, pa z rjavim trboveljskim premogom. Za lignit je veljalo pravilo: dve lopati v peč, ena iz peči (pepel). Danes se srečujemo s kombinacijami drv, kurilnega olja, plina in elektrike (toplotne črpalke). Slednje je trenutno najcenejše ogrevanje. Vhodni medij je elektrika, pridobljena tudi iz premoga in dostavljena do potrošnika. Narobe svet, bi lahko rekli. Posledično so gozdovi v žalostnem

stanju. Je potreben dvig električne energije, da bomo pričeli razmišljati drugače?

Vse objavljene fotografije so last Zgodovinskega arhiva Ptuj in jih objavljamo z njihovo odobritvijo (vir: SI_ZAP/0289 Vrabl Jože 1924-1981).

Zanimivost o Borovcih

Posebnost Borovcev je miklavževanje. Kraj, kjer se je ta običaj v celotni obliki ohranil, ugotavlja etnolog Boris Kuhar daljnega leta 1973. Zapisal je naslednje: Borovci pri Ptuj. Miklavž: Anton Peklar, parkelj: Zagoršek Franc. Slika parklja je ravno tisto, s čimer so starši strašili svoje otroke. "Če ne boš priden, te bo parkelj odnesel." To nakazujejo tudi čevlji, ki kukajo iz koša.

DM

Foto: vir: <https://www.etno-muzej.si/sl/digitalne-zbirke/prlekija/f0000030132>

Uspešno izveden projekt Samooskrba z domačega vrta (SamoDomače)

Z namenom, da bi vrtnarjenje čim bolj približali čim širšemu krogu ljudi iz naše okolice, smo se v Društvu gospodinj Spuhlja in Društvu podeželskih žena občine Markovci v sodelovanju z ZRS Bistra Ptuj odločili za prijavo projekta Samooskrba z domačega vrta. Uspešno smo ga prijavi na 3. javni poziv za nabor projektov v okviru SLR LAS Bogastvo podeželja ob Dravi in v Slovenskih goricah, ki je bil namenjen izključno društvom in nevladnim organizacijam. Projekt, ki smo ga uspešno izvedli, je bil delno sofinanciran iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, delno pa smo ga sofinancirali društvi.

Za projekt smo se odločili zato, ker se zavedamo pomena pridelave domače hrane in pomena dela v naravi. Zavedamo se, da je vrtnarstvo dejavnost, ki ima več namenov in ima tako ekonomski, kakor tudi socialni potencial. Njegov primarni namen je pridelovanje vrtnin za lastne potrebe, torej se s tem poveča tudi stopnja samooskrbe. Sekundarni pomen je zagotovo socialni, saj gre tukaj za medgeneracijsko povezovanje. Naše mame in babice so tiste, ki imajo mnogo praktičnega znanja o vrtnarjenju in marsikatera še ohranja dragocena semena vrtnin svojih prednikov. To so avtohtone - udomačene sorte, ki jih moramo ohraniti tudi za naše zanamce, saj so del naše kulturne dediščine, katere vrednosti se mogoče sploh ne zavedamo. Na lastnem vrtu pridelana zelenjava vedno bolj pridobiva na veljavi, predvsem zaradi vprašljivega izvora in kakovosti hrane, ki jo kupimo v trgovinah. Na lastnem vrtu si naredimo svoj načrt zasaditve, posejemo z lastnimi rokami in nato opazujemo, kako zelenjava raste in se razvija pred našimi očmi. Zelenjava z domačega vrta pomeni tudi precejšnjo razbremenitev družinskega proračuna ter prijetno sprostitev in gibanje na svežem zraku. Sveža domača zelenjava, ki smo jo ravnokar pobrali z vrta, ima največ vitaminov, mineralov in hranljivih snovi. Daljši kot je čas, ki ga zelenjava potrebuje od vrta do našega krožnika, manj je v njej hranljivih in zdravih učinkovin. Kakšna bo naša prehrana, je odvisno od nas samih. Če imamo na voljo kos zemlje, ki ga lahko spremenimo v vrtniček, je potrebno le še nekaj dobre volje, znanja in veščin, da si sami pridelamo nekaj sezonskih vrtnin. Namen takega vrtnička je zagotovo ta, da bomo na njem pridelovali zelenjavo na čim bolj naraven način. Vse več zanimanja za vrtnarjenje je med mladimi družinami. Ponuditi otroku (dojenčku) prve grizljave hrane z lastnega vrta, ko lahko pot zelenjave, od takrat ko smo jo utrgali, do končnega obroka šteje v minutah in ne v urah ali celo dneh, je nekaj, kar ima višjo vrednost od tiste ekonomske, ki je v bistvo ne moremo določiti z denarjem.

V našem projektu smo izvedli 12 zelo zanimivih predavanj oz. delavnic na temo vrtnarjenja. Izvedli smo tudi medsebojno izmenjavo domačih, avtohtonih semen. Prvo predavanje v okviru projekta je bilo izvedeno septembra 2019. Naslov je bil Sonaravno vrtnar-

Predavanje Zelišča na domačem vrtu, ki je bilo v prostorih Občine Markovci. Foto: arhiv Društva gospodinj Spuhlja. Foto: arhiv Društva gospodinj Spuhlja

jenje brez prekopavanja tal, ki sta ga izvedla Robert Špiler in Tjaša Štruc, ki uspešno peljeta svojo zgodbo vrtnarjenja pod imenom Vrt obilja. Nato nam je dr. Darinka Koron iz Kmetijskega inštituta predavala o jagodičju v domačem vrtu. K sodelovanju smo povabili tudi Mišo Pušenjak, ki je izvedla 6 predavanj z naslovi Zdravo pridelovanje rastlin, Gnojenje na zelenjavnem vrtu, Kolobar na zelenjavnem vrtu, Pridelava sadik, Pridelovanje plodovk in manj znanih vrtnin, uspešno pa je vodila tudi delavnico, kjer so si udeleženci izdelali žuželčnike za gnezdenje divjih oprasevalcev na domačih vrtovih. Predavanji o zeliščih na domačem vrtu in o uporabi zelišč na vrtu je izvedla lokalno dobro znana zeliščarka Vesna Foštnerič Lesjak. V projektu sta sodelovali tudi znani vrtničkarici Metka Ternjak Gomboc in Tina Ternjak, ki sta praktično prikazali, kaj vse lahko naredimo iz domačih pridelkov kot so začimbe, namazi in napitki. Predstavili sta tudi nekaj manj znanih, eksotičnih vrtnin, ki jih lahko gojimo na naših vrtovih. V juniju 2020 smo projekt zaključili s predavanjem o visoki gredi, ki ga je vodila ddr. Ana Vovk Korže. Visoko gredo so si udeleženci ogledali tudi v praksi.

V projektu smo se posvetili tudi zbiranju avtohtonih in udomačenih sort. Članice obeh društev smo že na začetku projekta pozvali, da so shranile nekaj več semen, kot si jih običajno. V januarju 2020 smo tako organizirali izmenjavo semen. Zbranih in izmenjanih je bilo preko 300 vrečk s semeni. Vsa izvedena predavanja in delavnice so bile namenjene članicam obeh društev in širši javnosti, ki jo je tematika projekta zanimala. Vsa so bila brezplačna za vse udeležence. Teh je bilo skupno 446, ki so bili z izvedenim zelo zadovoljni. Predavanja so potekala v obeh občinah; 6 predavanj je bilo v občini Markovci, v Spuhlji pa so potekale delavnice, izmenjava semen in 3 predavanja.

Vodilni partner v projektu je bilo Društvo gospodinj Spuhlja, ki deluje od leta 2006, ima nekaj več kot 50 članic, vodi pa ga Suzana Čeh. Članice društva se ukvarjajo z izdelavo različnih unikatnih ročnih del, pri tem pa se trudijo, da znanje vezenja in kvačkanja ne bi bilo pozabljeno. Za svoje članice organizirajo različna

Delavnica Izdelava žuželčnikov za gnezdenje divjih oprasevalcev na domačih vrtovih (Večnamenska dvorana Spuhlja)Foto: arhiv Društva gospodinj Spuhlja. Foto: arhiv Društva gospodinj Spuhlja

izobraževanja ter kuharske tečaje, rade pa se odpravijo tudi na pohod ali izlet po Sloveniji. Kot partner v projektu je sodelovalo Društvo podeželskih žena občine Markovci, ki v lokalnem okolju deluje od leta 1999, šteje blizu 200 članic, vodi pa ga Slavica Vincek. V društvu so zagotovo najbolj aktivni okrog pustnega časa, ko izvajajo tradicionalno ocenjevanje krofov in izdelujejo rože iz krep papirja. Članice so dejavne tudi na drugih področjih, in sicer organizirajo različne tečaje kuhanja in peke, prav tako se del članic ukvarja z različnimi ročnimi deli. Rade se odpravijo tudi spoznavat Slovenijo in tujino. Sodelujejo tudi pri farnih in občinskih prireditvah.

V projektu SamoDomače smo tako sodelovali dve sosednji društvi podeželski žena in če bo priložnost še kdaj nanese, bomo zagotovo še sodelovali v podobnem projektu, saj so bili odzivi članic obeh društev na koncu projekta dobri. Pravijo, da nasveti, nova znanja in novosti niso nikoli odveč in jim rade prisluhnejo. Hkrati pa so bila srečanja na predavanjih priložnost, da so se članice obeh društev večkrat srečale in izmenjale najnovejše informacije. Čeprav je bil odziv na predavanjih in delavnicah dober, smo med publiko nekoliko pogrešali mlajšo generacijo. Tudi v obeh društvih bi bili zelo veseli, če bi se v delovanje takih društev vključilo več mlajših članic. Društva podeželskih žena so namreč bogata zakladnica kulture dediščine naših prednikov in zagotoviti bi bilo potrebno, da se ta znanja in veščine ter običaji ne bi izgubili. V zadnjem obdobju se med prebivalci krepki zavest o pomenu lokalno pridelanih živil za kakovostno in zdravo življenje. Z izvedbo predavanj in delavnic v okviru projekta SamoDomače smo predstavili možnosti za samooskrbo z domačega vrta in upamo, da smo vzpodbudili tiste, ki svojega vrta/vrtnička še nimajo, da si v bodoče ob hiši zasadijo svoj lasten vrtniček ali visoko gredo. Vsi tisti, ki pa že pridno vrtnarijo, pa so zagotovo dobili mnogo uporabnih, koristnih nasvetov tudi o bolj modernih pristopih vrtnarjenja.

dr. Nataša Belšak Šel, vodja projekta

Tudi čebelji pridelki so pomemben vir antioksidantov

Antioksidanti pomagajo zavirati razvoj nekaterih obolenj, zmanjšujejo tveganje za razvoj rakavih obolenj, ateroskleroze, bolezni srca in ožilja, raznih vnetij in artritis. Izboljšajo delovanje imunskega sistema in preventivno delujejo pred procesi staranja. Redno uživanje rastlinskih antioksidantov zmanjšuje možnost za oksidativne poškodbe celic in s tem za nastanek nekaterih bolezni. Čebelji pridelki so pomemben vir antioksidantov.

Zakaj so pomembni antioksidanti v čebeljih pridelkih?

Cvetni prah vsebuje fenolne spojine, v največji meri flavonoide, ki lahko delujejo kot antioksidanti in so specifični za posamezno rastlinsko vrsto. Študije o antioksidativni učinkovitosti cvetnega prahu kažejo na visoko sposobnost »lovljenja« prostih radikalov. Pomembno je, da uživamo lokalno pridelan in čim bolj svež cvetni prah, saj sušenje in dolgotrajno skladiščenje vplivata na zmanjšanje njegove antioksidativne učinkovitosti. Cvetni prah je primerno dopolnilo vsakdanji prehrani, zaradi nizke energijske vrednosti pa ga lahko uživajo tudi sladkorni bolniki. Uži-

vamo ga lahko samostojno ali v kombinaciji z ostalimi živil. Propolis vsebuje veliko flavonoidov, ki največ prispevajo k njegovi antioksidativni učinkovitosti. Vsebnost flavonoidov v propolisu je odvisna od rastlinja, kjer so čebele nabrale smole in od časovnega obdobja nabiranja. Propolis se uporablja v zrnih ali v prahu in kot sestavina v številnih izdelkih. Najbolj poznan je propolis v alkoholni ali vodni raztopini. Kot sestavino pa ga dodajajo bombonom, različnim kremam, šamponom, zobnim kremam ... Uporablja se tudi v kombinaciji z ostalimi čebeljimi pridelki. Z njim si pomagamo pri odpravljanju raznih tegob. Uporablja se tudi pri pridelovanju hrane za uničevanje rastlinskih zajedavcev.

V vsakdanji prehrani lahko med kot naravno živilo služi kot dodaten vir antioksidantov, čeprav ne more nadomestiti sadja in zelenjave, ki jih zaužijemo znatno več. Zaradi bogate hranilne sestave je dobro nadomestilo za sladkor. Sveže med ima podobno antioksidativno učinkovitost kot nekatero sadje in zelenjava. Vsebnost teh sestavin variira glede na botanično in geografsko poreklo medu. Od slovenskih medov imajo najvišjo antioksidativno učinkovitost ho-

jevi medovi, sledijo smrekovi, gozdni, kostanjevi, cvetlični, lipovi in nazadnje akacijevi.

Kupujmo kakovosten med!

Pri nakupu medu bodimo pozorni na poreklo in dodatne označbe kakovosti kot sta zaščitena geografska označba, zaščitena označba porekla, ekološka pridelava, ki predstavljajo dodatno jamstvo, da se kakovost in način pridelave takšnega medu redno spremlja!

Kaj pridobimo z nakupom medu višje kakovosti?

- kontrolirano kakovost,
- znano poreklo,
- zagotovljeno sledljivost.

Prepoznamo ga po evropskih zaščitnih oznakah na nalepki ali prelepki izdelka!

Tudi matični mleček vsebuje antioksidante. Matični mleček uživamo dnevno v dveh obrokih, zjutraj in zvečer pred jedjo. Za odrasle je dnevna količina 250–300 mg. Naravni matični mleček vstavimo pod jezik, dražeje in tablete pa lahko pogoltnemo. Uživamo ga 1–2 meseca. Uživanje lahko večkrat ponovimo.

Foto: ČZS

V prihajajočih zimskih dneh naj bodo tudi čebelji pridelki nepogrešljiva živila na vaši jedilni mizi. Po njih povprašajte pri slovenskih čebelarjih!

Izkoristimo prednost bogatega znanja slovenskih čebelarjev in čebelje pridelke kupujmo direktno pri lokalnih čebelarjih!

»S čebeljimi pridelki do večje odpornosti in boljšega imunskega sistema« Obiščite spletno stran Čebelarstva Slovenije: www.czs.si, www.oku-si-med.si

Ponudnike slovenskih čebeljih pridelkov najdete: <http://www.slovenskimed.si/Si/>

Tradicionalni slovenski zajtrk je nastal na pobudo slovenskih čebelarjev

Čebele oprasijo večino rastlin ter s tem zagotovijo hrano ljudem in živalim, zato ne pretiravamo, če rečemo, da je vsaka tretja žlica svetovne hrane odvisna od čebel. Najpomembnejše so pri oprasovanju sadnega drevja, saj oprasijo kar 70–80% cvetov. Po ugotovitvah znanstvenikov točne vrednosti oprasovanja, ki ga v Sloveniji brezplačno opravijo čebele, ni mogoče izračunati, ocenjeno pa je, da je ta vrednost od 15–30-krat večja od vseh čebeljih pridelkov skupaj! V svetu se številne države že spopadajo s problemom pomanjkanja oprasovalcev in prav je, da spomnimo tudi na to, da ponekod na Kitajskem za oprasovanje morajo poskrbeti ročno, Japonci pa so izumili robotske čebele.

Zavedanje o pomenu te koristiljubne žuželke je bilo zelo slabo in Čebelarstva Slovenije se je leta 2007, s ciljem osveščati o pomenu te koristiljubne žuželke, odločila za izvajanje dobrodelno izobraževalne akcije »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev v slovenskih vrtcih« oz. medenega zajtrka, kot ga imenujemo čebelarji. Zajtrk smo prvič izvedli 16. novembra 2007 (tretji petek v novembru). Ideja je bila, da čebelarji vrtcem brezplačno podarijo med in otrokom predstavijo delo čebelarja in pomen čebel za pridelavo lokalne hrane. Čebelarji so vrtcem in ponekod tudi osnovnim šolam podarili okrog 2000 kg medu za izvedbo medenega zajtrka. Akcija je bila vseskozi namenjena predvsem izobraževanju in osveščanju otrok o pomenu čebel za lokalno pridelavo hrane. Kljub izrednemu uspehu akcije pa smo na Čebelarstvu Slovenije želeli akcijo nadgraditi, jo narediti za vse-slovensko in vanjo vključili tudi ostale pridelovalce slovenske hrane. Izhajali smo iz dejstva,

da je čebela tesno povezana s kmetijstvom in pridelavo hrane: najpomembnejša naloga čebele je oprasovanje, saj s tem pomembno vpliva na pridelavo hrane za ljudi in živali, na pridobivanje različnih industrijskih surovin, pa tudi na človekovo zdravje in druge dejavnike življenja. Tako je na našo pobudo sprva podprlo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in kasneje tudi Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za zdravje, Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije, Zbornico živilskih in kmetijskih podjetij in Gospodarsko interesno združenje mlekarstva. Predlog pa je podprla tudi Vlada.

V letu 2011 smo medeni zajtrk nadgradili v Tradicionalni slovenski zajtrk in medu so se pridružili še maslo, kruh, mleko in jabolko. Izvajamo ga vsako leto tretji petek v novembru in je danes eden najpomembnejših projektov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s ciljem spodbujanja lokalne samooskrbe, s kakovostno hrano iz lokalnega okolja. Projekt je pomemben iz več vidikov, saj povezuje več sektorjev (kmetijstvo, zdravje, okolje in izobraževanje - šolstvo), posredno pa vpliva tudi na gospodarski sektor. Prav tako na pobudo Čebelarstva Slovenije je leto kasneje, leta 2012, vlada tretji petek v novembru razglasila za dan slovenske hrane. Glavni cilj oziroma namen razglasitve takšnega dne je podpora slovenskim pridelovalcem in predelovalcem hrane ter spodbujanje zavedanja in pomena domače samooskrbe, ohranjanje čistega, zdravega okolja, ohranjanje podeželja, seznanjanje mladih s postopki pridelave in predelave hrane in spodbujanje zanimanja za dejavnosti na kmetijskem področju. S projektom se je

Foto: ČZS

povečala ozaveščenost otrok, mladine in njihovih staršev o pomenu čebel, ohranjanja okolja za pridelavo kakovostne lokalno pridelane hrane, pomen gibanja in pomen zdravega prehranjevanja. Izvajajo ga praktično v vseh šolah in vrtcih po Sloveniji. Ima velik izobraževalni pomen (ta dan so vsebine v šolah in vrtcih povezane s projektom), saj osvešča najmlajše, ki so tudi najbolj dovzetni za podane informacije. Anketa izvedena v letu 2014 je pokazala, da šole in vrtci projekt ocenjujejo v več kot 98 % kot zelo uspešen oz. uspešen in 92 % bo projekt izvajalo tudi v prihodnje. Vsebine pa so pogosto vključene tudi med letom. Projekt vse bolj prerašča v splošno gibanje v družbi po katerem se z gleduje vse več evropskih držav. Anketa je pokazala tudi to, da je projekt spodbudil nakup lokalno pridelanih živil. Slovenija je v svetu znana kot država, ki se zavzema za zaščito čebel – predvsem z že potrjeno pobudo za Svetovni dan čebel, katere predlaga-

telj je bila prav Čebelarstva Slovenije. Zato ni presenetljivo, da svetovni dan čebel praznujemo 20. maja, to je na rojstni dan slovenskega čebelarja in prvega učitelja na svetu Antona Janše. Z razglasitvijo pa sta Slovenija in slovensko čebelarstvo v svetu postala še bolj prepoznavna.

Če ne bomo pazili na čebele kot najpomembnejše oprasovalke različnih rastlin, se lahko zgodi, da brez oprasovanja ne bo zadostne količine hrane. Propad čebel pa pomeni uničevanje našega naravnega okolja. Prednosti lokalno pridelane hrane so zagotovo njena svežina, saj je domača hrana obrana kasneje in ima kratko pot od njive do krožnika. Zato kupujmo lokalno pridelana živila vsak dan in s tem podprimo slovenskega čebelarja in kmeta!

Tanja Magdič, svetovalka za ekonomiko čebelarstva pri JSSČ

UDELEŽBA V PRESEJALNEM PROGRAMU SVIT LAHKO REŠI ŽIVLJENJE

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Svit

Rak je velik zdravstveni, družbeni in ekonomski problem. Podatki kažejo, da je v Sloveniji rak debelega črevesa in danke med 5 najpogostejšimi raki pri obeh spolih skupaj. Za rakom debelega črevesa in danke povprečno vsako leto zbolijo več kot 1300 ljudi. S presejalnim Programom Svit zmanjšujemo število na novo zbolelih ljudi, saj lahko z odkritjem in odstranitvijo predrakavih sprememb preprečimo razvoj raka na debelem črevesu in danki. Opuščanje udeležbe v Programu Svit ima lahko resne posledice za zdravje posameznika.

Od leta 2011 v Registru raka Republike Slovenije beležijo občuten padec novih primerov raka debelega črevesa in danke. Med vsemi novo odkritimi raki v Sloveniji se je med letom 2007 in 2017 rak debelega črevesa in danke po pogostosti pomaknil z drugega na peto mesto, k čemur pomembno prispeva odstranjevanje predrakavih sprememb na kolonoskopijah v Programu Svit. Prekinitev trenda naraščanja novih primerov raka debelega črevesa in danke ter celo manj novih rakov med vsemi prebivalci Slovenije, ne le med udeleženci presejanja, je ključni cilj presejalnega programa. Program Svit vključuje moške in ženske v starosti od 50 do 74 let, ki so v program vabljeni po vnaprejšnjem določenem načrtu v obdobju dveh let. Sodelovanje v Programu Svit je za tiste prebivalce Slovenije, ki so v ciljni populaciji in imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje, brezplačno, saj stroške programa nosi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Mnogi, ki imajo zgodnjo obliko te bolezni, se je sploh ne zavedajo, ker se bolezen dolgo razvija brez očitnih bolezenskih znakov. Rak na debelem črevesu in danki se večinoma razvije

iz predrakavih sprememb na steni črevesa – polipov. Če polipe odkrijemo in jih odstranimo pravočasno, lahko to obliko raka preprečimo. Bolezen je namreč v začetni fazi povsem ozdravljiva, človek pa ohrani kvaliteto življenja.

Kot osnovno metodo odkrivanja sprememb debelega črevesa in danke v Programu SVIT uporabljamo test na prikrito krvavitev, s katerim se ugotavlja prisotnost krvi v blatu, ki s prostim očesom (še) ni vidna. Po podpisani Izjavi o prostovoljnem sodelovanju boste na dom prejeli komplet za odvzem vzorcev blata. Oba uporabljena tulca z odvzetima vzorcema boste poslali na že natisnjen naslov centralnega laboratorija Programa SVIT. Če je izvid pozitiven, Vas bodo napotili na kolonoskopijo, ki je najzanesljivejša metoda za odkrivanje bolezenskih sprememb na debelem črevesu in danki.

Delovanje Programa Svit v času razglašene epidemije

Program Svit kljub spreminjajoči se epidemiološki situaciji še naprej deluje. Sodelovanje v Programu Svit je varno za vse, ki so vključeni v njegovo izvajanje. Pri oddaji vzorcev blata posamezniki nimajo stika z drugimi osebami. Če je oseba nato vabljen na kolonoskopijo, se pregleda lahko udeleži zgolj, če nima povišane temperature ali znakov okužbe zgornjih dihal. Pri pregledu se uporablja vsa potrebna varovalna oprema. V letu 2019 je bila odzivnost v zdravstveni regiji Maribor 62,82 %, kar je pod republiškim povprečjem, ki je 65,59 %. Pri tem je bila odzivnost višja pri ženskah (68,27 %) kot pri moških (57,09 %). Celotno podregijskim povprečjem izstopa mestna

SKUPAJ SMO V TEM!

RAK TREBUŠNE SLINAVKE

SIMPTOMI

Simptomi raka trebušne slinavke so včasih nejasni. Bodite pozorni na naslednje znake:

BOLEČINA V TREBUHU

BOLEČINA NA SREDINI HRBTA

NEPOJASNJENA IZGUBA TEŽE

ZLATENICA (porumenela koža in beločnici)

IZGUBA APETITA

PREBAVNE MOTNJE

SIVO BLATO, TEMEN URIN

NOVONASTALI DIABETES OB NORMALNI TELESNI TEŽI

ZGODNJE ODKRIVANJE REŠUJE ŽIVLJENJA

občina Maribor z odzivnostjo, ki znaša samo 60,81 %. Z udeležbo v Programu Svit naredimo veliko za svoje zdravje in kakovost življenja, obenem pa posredno pripomoremo k vzdržnosti in racionalizaciji stroškov zdravstvenega sistema. Zato vse, ki prejmete vabilo v program, močno spodbujamo, da se nanj tudi odzovete. O vseh morebitnih spremembah in novostih/dogod-

kih glede delovanja Programa Svit je na razpolago spletna stran Programa Svit: <https://www.program-svit.si/za-uporabnike/aktualno/obvestila-in-dogodki/>.

Milan Stojanović, Marija Hanželj, Aljaž Brlek (NIJZ – Območna enota Maribor)

Zmajarski klub Lastovka, Prvenci: 284 ur v zraku

Verjetno se vsi strinjate, da je za nami leto, ki je spremenilo naše življenje. Še v mislih si nismo predstavljali, kaj nas bo doletelo, s čim vse se bomo soočili v letu, ki se počasi poslavlja. Omejitve, prepovedi, obveze, vse te stvari so nam življenje obrnile na glavo. Stvari, ki smo jih nekoč lahko počeli in so nam bile samou-

mevne, si jih danes želimo početi bolj kot kadarkoli do sedaj. Vse bolj se zavedamo, kako velik pomen imajo v našem vsakdanjem življenju druženje, zabava, kulturni dogodki, prireditve, šport ... Zato je želja vseh nas, da zaživimo normalno življenje, ki smo ga bili vajeni. Čas epidemije oziroma omejitev, ki so nas doletele, so

delno vplivale tudi na delovanje našega kluba. Zmajarski klub Lastovka je v letu, ki je za nami, poskušal delovati kot običajno in s svojimi aktivnostmi izpolnjeval letne plane in cilje, ki so bili zadani. Kot vsako leto do sedaj smo občanom in vsem ljubiteljem letenja pripravili nekaj prireditev. Širši javnosti smo v omejenem številu obiskovalcev pripravili dan odprtih vrat kluba, naredili nekaj demonstracijskih poletov nad našo občino in izvajali trenaje. Skozi celo leto, ko je to bilo mogoče, smo izvajali treninge, se izobraževali glede letenja in varnosti. Urejali smo vsa administrativna dela glede podaljšanja letališča, vzletno-pristajalne steze, pilotskih licenc in obveznih izobraževanj. Prijavljeni smo bili tudi na tekmovanja na državnem in mednarodnem nivoju, vendar jih je večina odpadla. Člani kluba smo kljub vsem omejitvam naleteli skupaj 284

ur. Trudimo se, da bi našo športno dejavnost približali vsem, ki jih letenje zanima in v ta namen smo vam vedno na voljo. Kontaktirajte z nami preko e-mail naslova zk.lastovka@gmail.com, kjer nam lahko zastavite vprašanja oziroma karkoli, kar vas zanima glede letenja z ULN plovili in delovanja našega kluba.

Letalski pozdrav!

DP

Zmajarski klub Lastovka želi vsem občankam in občanom občine Markovci miren božič, v letu, ki je pred nami, pa veliko zdravja, sreče in optimizma.

SREČNO 2021!

Aktivnosti Nogometne šole Korant

Leto, ki se približuje h koncu, je bilo pestro tudi za društvo Nogometna šola Korant. Na začetku leta je kazalo zelo dobro, saj smo v januarju izpeljali Korantov novoletni turnir ter se udeleževali turnirjev v bližnji okolici. Žal nismo mogli izpeljati spomladanskih treningov ter tekmovalj. Kljub stanju v državi smo zamenjali vodstvo nogometne šole ter si zadali nove cilje. Poleti je vse kazalo na to, da se bo ritem treningov ter tekmovalj le pričel. Že pred začetkom šole smo organizirali tri nogometne kampe za otroke, stare od 4 do 8 let, ki so potekali enkrat na teden. Udeležba je bila zelo dobra. Kljub ponovnim ukrepom v državi nam je le uspelo dokončati jesenski del aktivnosti, žal pa čez zimo ne bomo mogli nadaljevati. Kmalu bomo izdali nov koledar za leto 2021, na katerem bodo vse selekcije, ki trenirajo nogomet. Še vedno pa sprejemamo otroke, da se nam pridružijo.

Sabina Florjanič

Novo leto je kot bel nepopisan list. Pobarvaj ga s sanjami, posuj z neverjetnimi dosežki in okraši s čudeži.

SREČNO 2021!

U7

U9

U11

U13

ZAF TV MARKOVCI

- fotografiranje, snemanje, ozvočenje ali organizacijo dogodka (tudi z dronom!)

- najem dvorane

- digitalizacija starih VHS kaset

- računalniško izobraževanje

- digitalno oblikovanje tiskovin

- izdelava oglasov

GREGOR ZMAZEK, S.P.
MARKOVCI 44, 2281 MARKOVCI
040 632 919
info@zaftv.eu | www.zaftv.eu

Prvenski kletarji smo obrali brajde in sneli klopotec. Na martinovo smo imenovali novega kletarja, g. Milana Goloba, ter njegovega pomočnika, g. Branka Visenjaka, ki bosta skrbela, da bo kvinta vzdržala do naslednje trgatve. Njuna naloga je tudi nega brajd in skrb za vse obrede od rezi do trgatve. Foto: MB

Oglašujte v Listu iz Markovcev!

Spoštovani bralci in oglaševalci,

vaš oglas lahko doseže vsako gospodinjstvo v občini Markovci. Naročila in informacije dobite na e-naslovu: markovski.list@gmail.com. V ceniku še vedno velja: **1 + 1 GRATIS**, kar pomeni, da prvi oglas plačate, drugega, ki je objavljen v naslednji zaporedni številki glasila, pa dobite **ZASTONJ**.

Vabljeni k sodelovanju!
Uredniški odbor

CENIK OGLASNEGA PROSTORA		Velikost (v mm)
- zadnja stran ovitka	250,00 EUR	267 x 386
- 1/1 notranja stran	180,00 EUR	270 x 378
- 2/3 notranje strani	110,00 EUR	170 x 378
- 1/2 notranje strani	80,00 EUR	133 x 378 (pokončno) ali ležeče 270 x 190
- 1/3 notranje strani	60,00 EUR	170 x 190 ali 95 x 378 ali 201,5 x 140
- 1/4 notranje strani	40,00 EUR	133 x 190 ali 270 x 90
- vizitka	20,00 EUR	87 x 50

Gasilci nekoč in danes

»Gasilci smo in pogasimo vse kar je v ognju ...« Tako se je v mesecu oktobru pelo in slišalo v vrtcu Markovci.

Ker je ta tema otrokom zelo blizu, prinaša veliko novih, zanimivih, uporabnih informacij in izkušenj ter jim daje vpogled, kako pomembno vlogo za varnost življenj imajo prav gasilci, smo tudi letos tej temi v vrtcu namenili čas in pozornost.

Mesec požarne varnosti, ki poteka v mesecu oktobru, smo strnili v en teden in to tematiko obravnavali med 19. in 23. 10. 2020. Zgodovina gasilstva je zelo bogata in tako se je porodila ideja, da jo otrokom поблиžje predstavimo. Naša vsebina je tako nosila naslov »Gasilci nekoč in danes« in se je nanašala na spoznavanje gasilcev, njihovega dela, opreme in pripomočkov od začetka gasilstva na slovenskih tleh, pa vse do danes. »Gasilski« teden smo tako pričeli z ogledom didaktičnih filmov/posnetkov, preko katerih so otroci spoznavali korenine gasilstva in razvoj. Vse skupaj smo podkrepili še s slikovnim gradivom, na katerem so otroci spoznavali in prepoznavali lastnosti nekoč/danes. Ogledali smo si, kakšna vozila, oblačila, vodne črpalke in druge pripomočke, različne rekvizite, opremo, gasilske domove idr. so imeli gasilci nekoč, kakšna imajo danes ter jih med seboj primerjali, opisovali in poimenovali.

Torkov »gasilski« dan je bil virtualno in didaktično obarvan. Za motivacijski uvod smo najprej reševali virtualne naloge. Gasilska zveza Slovenije ponuja na njihovi spletni strani različne računalniške igre z gasilsko vsebino in tematiko. Tako smo se lotili reševanja

Ogled gasilkega doma. Foto: arhiv vrtca

računalniške igre Ježek, kjer smo lahko virtualno vstopili v njegovo sobo in si ob raziskovanju le-te ogledali likovno razstavo v obdobju desetih let, reševali kviz, ogledali smo si lahko lutkovno predstavo, slišali zvok sirene, se naučili dve pesmi, spoznali ukrepe ob nesreči, reševali uganke, se igrali igro spomin, spoznali vse o številki 112 itn. Da bi otroci čim bolj ozavestili vsebino in pomembnost gasilstva, smo vse skupaj nadgradili še z lastno izdelanimi didaktičnimi igrami. Izdelovali smo si sestavljanke z gasilskimi motivi in igro spomin.

V sredo smo se odpravili na ogled gasilkega doma v Markovce. Člani PGD Markovci so nam prijazno razkazali prostore. Ogledali smo si lahko, kje imajo shranjena gasilska oblačila, obutev in čelade, kje imajo pospravljene in pripravljene pripomočke ter rekvizite za intervencije, razkazali so nam gasilsko vozilo in gasilski reševalni čoln, ob tem pa prijazno opisovali in razlagali o po-

Ogled gašenja ognja. Foto: arhiv vrtca

membnosti in poteku njihovega dela.

Četrtek dan je potekal v znamenju gašenja. Člani PGD Markovci so nas obiskali in nam na šolskem igrišču pokazali ter uprizorili postopek gašenja. Najprej so navidezno gasili z vodo, nato pa za gašenje uporabili še peno. Ob tem so nam prijazno razložili, kdaj in ob katerih primerih intervencije uporabljajo ali gašenje z vodo ali s peno. Razkazali so nam tudi gasilski avto in predstavili pripomočke v njem. Poslovlili smo se ob utripanju gasilskih luči in zvoku gasilske sirene. Teden smo zaključili z ogledom gasilske razstave, pri kateri smo se sprehodili skozi zgodovino gasilstva. V avli vrtca smo pripravili različne gasilske pripomočke in rekvizite. Otroci so si tako lahko v živo ogledali primerjavo med nekoč in danes. Na ogled so imeli delovna oblačila, paradna oblačila, ročne sirene, delovno obutev, rokavice, zvočne postaje, ročnike, čelade, značke za gasilska odlikovanja, dihalne maske in jeklenke, pasove/opasače, ročne sve-

Didaktične igre. Foto: arhiv vrtca

tilke in cevi.

Gasilski teden ne bi v taki meri uspel, če ne bi bilo sodelovanja in pomoči zunanjih organizacij in posameznih prostovoljcev. Tako se moramo zahvaliti g. Petru Vrtačniku, PGD Markovci in njenim članov, saj so svoj dragoceni čas namenili nam in poskrbeli, da smo si lahko ogledali in spoznali gasilski dom, gasilsko opremo in gasilska vozila. Prav tako so za nas izvedli in prikazali način gašenja. Omeniti moramo tudi g. Slavka Vrtačnika in g. Aleša Lenarta, velika ljubitelja in zbiratelja gasilskih stvari in pripomočkov. Hvaležni smo, da sta z nami delila svoje zbirateljske dragočnosti.

Pozdravljamo vas v gasilskem slogu »na pomoč«.

Helena Vogrinec, vzgojiteljica

Teden otroka v vrtcu Markovci

Teden otroka je projekt Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki se začne vsak prvi ponedeljek v mesecu oktobru in poteka ves teden. Temelji na obeleževanju Svetovnega dneva otroka, ki ga je leta 1956 priznala Generalna skupščina Združenih narodov. Ob tednu otroka se spomnimo, da ima vsak otrok pravico do preživetja in razvoja svojega potenciala, pravico, da se šola, živi brez nasilja in zlorab, da sodeluje v družbi, da je slišan ... Teden otroka vsako leto obeležimo tudi v našem vrtcu. Vzgojiteljica Janja in Jasna sva pripravili pester izbor dejavnosti, ki smo jih izvajali od 5. do 9. 10. 2020. Povezali sva temi jesen in prijateljstvo. Jesen nas vsako leto prevzame s svojimi raznolikimi barvami, ki skupaj tvorijo čudovito celoto. Prav takšni so otroci: vsak je edinstven, a hkrati lahko z drugimi stke čudovito prijateljstvo. Skozi različne dejavnosti smo odkrivali, da je prijateljstvo dragoceno. Vzgojiteljice smo dejavnosti izvajale po skupinah. Teden smo pričeli s pogovorom o prijateljstvu (spoznavali smo, kaj lahko počnemo s prijatelji, kakšni so prijatelji), nato smo jim pomen prijateljstva približale skozi pravljичni svet ob pripovedovanju pravljic. Naslednji dan smo dogajanje obogatili z ogledom dramske predstave in izdelovanjem lutk, s katerimi so se otroci tudi igrali. V sredini tedna nas je v igralnici pričakalo pismo. V njem nas je gozdna

Likovno ustvarjanje na temo prijateljstva. Foto: arhiv vrtca

miška povabila v gozd. Pripravila nam je tematsko pot z različnimi nalogami. Iskali smo pajkove mreže, se razgibali v parih, objemali drevesa, opazovali listke, zapeli pesmice gozdnim živalim in še marsikaj, predvsem pa nismo pozabili na bonton v gozdu. Gozdna miška je dobro vedela, da je za jaslične skupine pot do gozda predolga, zato jim je tematsko pot pripravila v okolici vrtca. Ker smo vse skupine odlično opravile pripravljene naloge, nas je v vrtcu pričakalo sladko presenečenje. Svojo spretnost in ustvarjalnost so otroci likovno izrazili pri ustvarjanju na temo prijateljstva. Otroci starejših skupin so povedali

Igra z lutkami. Foto: arhiv vrtca

tudi svoje misli o prijateljstvu. Izdelke smo razstavili v garderobah. Teden smo zaključili z izvajanjem iger zaupanja in sodelovanja v večjih skupinah (krog prijateljstva, skupinska masaža ...), v jasličnih pa z izvajanjem glasbeno-didaktičnih iger.

Letošnja tema ZPMS je bila »odgovor je pogovor«. Pogovor ustvari most med svetom ene in svetom druge osebe. Ne pozabimo v stiku z otroki biti pristni in iskreni, predvsem pa jim je potrebno prisluhniti in jih slišati.

Janja Pongrac, vzgojiteljica

„Pozorno poslušajte, kaj vam otrok govori. Če ne boste poslušali majhnega otroka, ki vam govori o majhnih stvareh, vam takrat, ko bo večji, ne bo

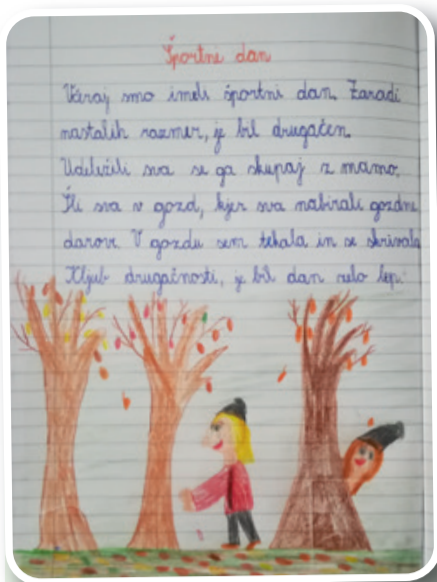

Igre zaupanja in sodelovanja. Foto: arhiv vrtca

Tematska pot v gozdu. Foto: arhiv vrtca

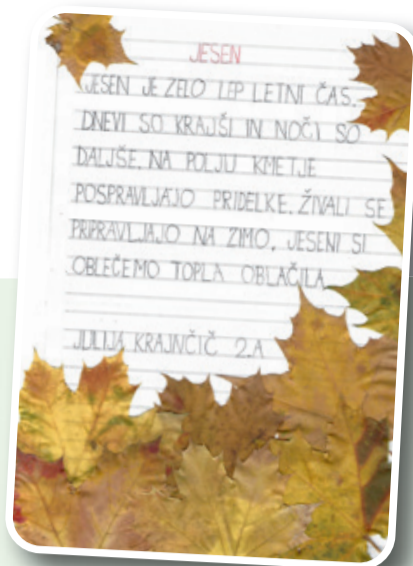
pripovedoval o velikih stvareh. Zanj je bilo namreč vse, kar vam je povedal, velika stvar.”
Catherine M. Wallace

Zoja Lukman 3.a

Florjan Bezjak 2.a

Julija Krajncič 2.b

Juš Visenjak 1.a

Sofija Bezjak Petrovič 1. a

POČITNICE

Krompirjeve, zimske in poletne
od veselja pokajo ketne.

Učenci pa vztrajajo:
naj bodo celoletne!

Prvomajske so tudi prima,
tale stavek se rima.

Vsi imamo tudi božične radi,
kopamo se v kopalni kadi.

Poletne so najdaljše in super zelo,
na morju ti porjavi telo.

Vsi se radi v morju kopamo,
ob koncu pa bridko jokamo.

Kakor da bi jih vrgel v lonec,
počitnic je konec.

V šolo odhitimo,
in se novih veselimo.

POČITNICEEEEEEE!!!

Jan Majer, 9.a

Miha Horvat 1.a

Teo L. 1.b

Žan Jurgec 1.a

RIME

Zvečer otroku rečemo:
lahko noč, pa eno bolho za pomoč.
Če ga pa piči, pa kar mene pokliči.

Jan sovraži zelenjavo,
zato mu oče reče, da je
za zabavo.

Krt je velik kot vrt in ptica je
prava špica.

Prijatelj te včasih izda,
včasih pa tudi prizna, kako rad te ima.

Rim je veliko, kot bi
v zvezku gledal veliko rdečo piko.

Julija Zebec, 7.b

Žan Zemljarič 2.a

Lana Meznarič 2.b

Jana Horvat 1. a

Žiga Cimerman 2.a

Tejo Večerič 1.b

Zala Vrtačnik 2.a

Han Strelec 1.b

Cimerman

*Želimo vam blagoslovljene božične praznike
in vse dobro v novem letu 2021!*

*Da bo miza dišala po pravih domačih dobrotah, Vas vabimo, da se oglasite v
našo mesnico in trgovino – v Stojnce 84, kjer vam nudimo pester izbor svežega
mesa in mesnih izdelkov ter vedno več dobrot okoliških pridelovalcev.*

PONUJAMO:

- SVEŽE MESO (svinjsko, goveje, telečje, piščančje)
- MESNE PRIPRAVKE (pečenice, krvavice, žar program, meso iz razsola...)
- MESNE IZDELKE (meso iz tunke, salame, ocvirke, šunko, slanino, bunke,...)
- BUČNO OLJE in BUČNA SEMENA
- IZDELKE OKOLIŠKIH PRIDELOVALCEV (med, kislo zelje/repa, piškoti, testenine,...)
- NAREZKE
- DARILNI PAKETE

Lepo vabljeni!

NAGRADNA KRIŽANKA

Spoštovani bralci,

veseli smo, da smo v uredništvo ponovno prejeli lepo število poslanih rešitev nagradne križanke. V septembrski številki Lista iz Markovcev smo objavili nagradno križanko, katere rešitev je bilo geslo: **ELEKTROMEHANIKA LJUBO JURIČ**.

Tri srečne izžrebanke, ki bodo prejele simbolične nagrade podjetja Elektromehanika Ljubo Jurič s.p. iz Borovcev, so: **Marija PUC, Nina KLINC in Anja MISLOVIČ**. Iskrene čestitke! Nagrade prevzamete v Borovcih na sedežu podjetja.

Vabimo vas, da rešite tudi DECEMBRSKO KRIŽANKO. Simbolične nagrade prvim trem izžrebanecem bo tokrat podarila **Lovska trgovina Zupanič iz Markovcev**. Rešitve nagradne križanke pošljite na elektronski naslov markovski.list@gmail.com. Prve tri nagrajence bomo obvestili po elektronski pošti.

LIST IZ MARKOVCEV	PREBIVALEC BELORUSIJE	OBLASTNIK V STARI TURČIJI	TEKOČA ZAČIMBA ZA SOLATO	TO NE PAVČEK	AMERIŠKI FILMSKI VESOLJČEK	SKIRO, ROMOBIL	ILOVICA	TOČENJE SOLZ	OSEBA IZ VIŠOŠKE KRONIKE
PALIČASTI MIROB, KI POVZROČA BOLEZNI									
STROK ZA KULTURO STAREGA EGIPTA									
IZRASTEK NA GLAVI				SLOVENSKI PESNIK IN DRAMATIK	SUROVINA ZA KRUH OBDELANA ZEMLJA				
OZNAKA ZA KISIK		OBSEŽNO GLASBENO DELO, SPEVOIGRA	NEM. NAR. KNJIŽNICA				@		
PETER ZAMUDA			SLADEK PLOD PALME				LITER		
								11. ČRKA	
								NEUGODEN OBČUTEK	PREDMESTJE MARIBORA
AVTOR: Aleš Milošič	MITO TREFALT	SMUČIŠČE NA POHORJU	MORSKI RAK BREZ ŠKARIJ	KAJA NOVAK	KAR NAM OSTANE PRI DELJENJU	ENAKI ČRKI	VLADAR CESARSTVA	KMEČKO OPRAVILO	BRANILEC V NOGOMETU
								IME PEVKE VRČKOVNIK	VELIK VODNI PTIČ
NAŠA OBČINA								PRIPRAVA ZA REZANJE	16. ČRKA
								ŽLAHTNA KOVINA	FIGURA PRI ČETVORKI
GLAVNA PROMETNA POT ČEZ OZEMLJE									
SREČNO NOVO LETO	NEMŠKO ON			1000 KG		KURIR		JANEZ JANŠA	GRKA ČRKA
	PEDAGOŠKA DELAVKA					NEZGODA		POSODA ZA VINO	MAJDA ARH
ORGAN SLUHA				TROPSKI SADEŽ				MAJHEN CMOK	
				VEDA EKONOMISTOV				HITROSTNA DIRKA	
4. ČRKA		PROIZVAJA EL. ENERG.							PEVEC SMOLAR
		OMEJENO LETENJE							EGIPČANSKI BOG SONCA
IGOR PESEK			KESANJE				ČLOVEŠKI POSAMEZNIK PERSONA	DEL TEATRA	NAJVEČJI ŽIVEČI PTIČ
			ARABSKI ČAJ					GORAN KARAN	NADA ŠIMENKO
									BOG
POT KJER TEČE ELEKTRIKA								DOMAČNOST PRIJETNOST	MESTO V PREKMURJU
									DELAVEC V MLINU
DELOVNA VNEMA					PREBIVALCI SEVERA, INUITI				
									OZNAKA ZA OERSTED
									ROMUNSKI DENAR
									ERNA MUSER
									RIMSKO 500
365 DNI					AKO			NIZO-ZEMSKA	
					ŽUŽELKA, KI PIČI			IVAN LEVAR	MNOŽINA BESEDE ČLOVEK
JANEZ TRDINA			BIBLIJSKO LJUDSTVO						OZNAKA ŠPANIJE
			JUNAK TV SERIJE						DALJŠE OBDOBJE
									OZNAKA ZA ŽVEPLO
									100 m²
									KRANJ
OZNAKA ZA JOD	ZVIŠANI TON A								ADOLF DROLC
	ŠPANSKI SPOLNIK								ANGLEŠKO JAZ
					ODSTAVEK				
					NOVI SAD				
PREBIVALEC CELJA						NAJBOLJ RAVNA ČRKA	KITAJSKI DRŽAVNIK		RAČJI SAMEC
							POLMER		ZAČETEK ABECEDA
PRVA GRŠKA ČRKA					OBRAT, KJER IZDELUJEJO SIR				
									FIGURA PRI ŠAHU (KRALJICA)

MALI SLOVARČEK

ROMBAČ – SKIRO, ROMOBIL, DNB – NEMŠKA NARODNA KNJIŽNICA, ETE – FIGURA PRI ČETVORKI, MAO – KITAJSKI DRŽAVNIK (CETUNG), KAT – ARABSKI ČAJ, MOABITI – PRIPADNIKI SVETOPISEMSKEGA LJUDSTVA

Vsem voznicam in voznikom želimo srečno in varno vožnjo na vseh poteh.

ZA VOŽNJO SI VZEMIMO ČAS, NE ŽIVLJENJE!

Čudeži obstajajo!
Le verjeti je treba vanje.

Naj bo novo leto polno čudežev za vse. *Srečno 2021!*

Vaški odbor Prvenci,
PGD Prvenci-Strelci,
Prosvetno društvo Prvenci-Strelci,
Športno društvo Prvenci,
Vaški aktiv podeželskih žena Prvenci

Želimo vam,
da bi se vam uresničile vse želje, pričakovanja in sanje. Tudi tiste, ki ste jih postavili visoko nad oblake. *Srečno!*

UREDNIŠKI ODBOR LISTA IZ MARKOVCEV

OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA MARKOVCI IN ŽUPNIJSKA KARITAS ŽELITA VSEM OBČANOM IN FARANOM, DA VAM BLAGOSLOV BOŽIČNE NOČI POLNI SRCA VSE DNI V LETU 2021.

ZAHVALJUJEMO SE VSEM KRVODAJALCEM ZA HUMANITARNO POMOČ IN PROSIMO, DA TUDI V PRIHAJAJOČEM LETU POMAGATE OHRANJATI ČLOVEŠKA ŽIVLJENJA.

VABIMO NOVE KRVODAJALCE, ČA DARUJETE KRI.

OBILO SREČE, ZDRAVJA IN USPEHOV V LETU 2021 VAM ŽELIMO ČLANI TURISTIČNEGA DRUŠTVA OBČINE MARKOVCI.

Iz roda v rod že več kot 200 let.

Vsem cenjenim strankam se zahvaljujemo za izkazano zaupanje v preteklem letu.

Želimo vam obilo veselja ob prihajajočih praznikih ter srečno 2021.

MLIN KOROŠEC D.O.O.

Vesele božične praznike in srečno novo leto 2021 vam želimo pevci MOPZ Markovci

Naj vam prijazni novi čas prinese vse, kar je staro leto zamudilo, ljubezen, srečo, zdravje in veselje, to naše novoletno je voščilo.

ČLANOM, ČLANICAM, občankam in občanom želimo SREČNO 2021 !

Društvo upokojencev Markovci

Ko se prižgejo praznične luči sredi bele mrzle zime, prijateljstvo ogreje nam dlani in želja vzpne se iz srca v višine: Vse, kar je slabo, z novim letom naj zbledi! Vse, kar je dobro, naj za vekomaj ostane! Vse, kar je dobro, naj raste in cveti! Naj v miru sreča nežno Vas objame!

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto!

PGD Bukovci

Narobnik: PGD Bukovci

Vesel božič in srečno 2021 vam želi Športno - ribiško društvo Markovci.

Vesel božič in srečno 2021 vam želi Športno - ribiško društvo Markovci.

Vsem ribičem želimo dober prijem v letu 2021.

Naj oznanilo angelov iznad skromne betlehemske votline vsem prinese veselje, novo upanje in mir!

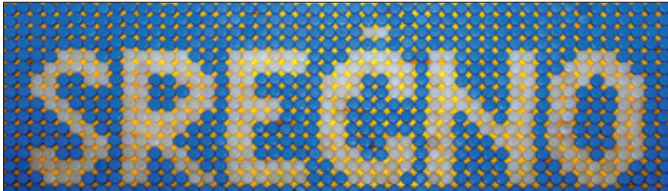
BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN OBILO MIRU V LETU, KI PRIHAJA.

VAŠ G. ŽUPNIK JANEZ S SODELAVCI

Bog daj vam srečo in zdravje!

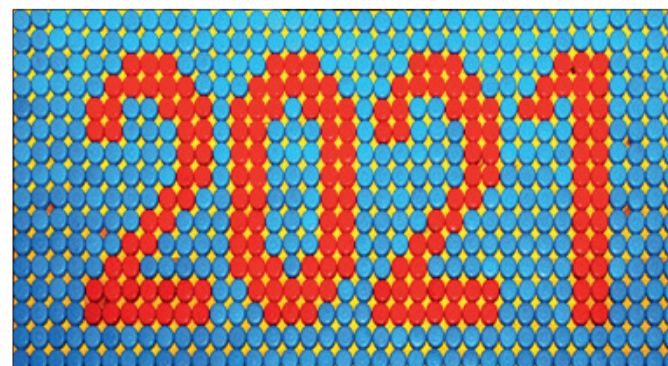
Da bi b'li zdravi ko ribice v vodi, močni ko medved v gori, da bi b'li veseli ko tičice v gozdi, kolikor ima vejica vršič!
(ljudska obredna iz Borovej)

Folklorno društvo "Anton-Jože Štrafela" Markovci že od 1938

Prihaja novo leto. Priložnost za nove odločitve, za nove ideje, za nove uspehe, za novo srečo. Ustvarite, kar ste snovali... Dosegajte, za kar ste se trudili. Najdite, kar ste pogrešali in živite, kot ste želeli. Prihodnost pripada tistim, ki zaupajo svojim sanjam.

Spoštovani vaščani in vaščanke, ob prihodu novega leta vam VAŠKI ODBOR in PGD Markovci želimo vse dobro. Blagoslovljene božične praznike in SREČNO v letu 2021.

KUD Markovski zvon: S petjem sodelovali pri svetih mašah v mariborski stolnici

Članom KUD Markovski zvon je podobno kot ostalim pevskim društvom onemogočeno izvajanje pevskih vaj in druženj. Kljub vsemu pa prenosi svetih maš, ki jih lahko ob nedeljah ob 10. uri spremljamo po RTV SLO iz mariborske stolnici, ne minejo brez petja, tudi »markovskega«. Nemalokrat so namreč že v spomladanskem delu epidemije, prav tako pa tudi v preteklih tednih sodelovali člani KUD-a. To so bili člani družine Kokot iz Stojncev, ki so na povabilo stolnega župnika Marka Veršiča štiriglasno zapeli ob svetih mašah, seveda ob spremljavi orgel. Ponosni smo na to. Na 1. in 3. adventno nedeljo je bil prenos svete maše tudi iz naše domače cerkve, prav tako bo na **božič ob 9. uri**. Prenos lahko spremljate na **fb profilu KUD Markovski zvon**. Vabljeni k spremljanju!

ADR

Mesec treh dobrih mož

Leto se počasi poslavlja z zadnjim mesecem na koledarju, decembrom ali grudnom. Nekateri ga nekateri imenujejo tudi veseli december, saj nas ta mesec obiščejo kar trije dobri možje: Miklavž ali Sveti Nikolaj, sledi mu Božiček, za obema pa pride še Dedek Mraz. Treh dobrotnikov se najbolj razveselijo otroci. Miklavž nas obišče na predvečer svojega godu, in sicer petega decembra. Oblečen je v škofovska oblačila, na glavi ima škofovsko mitro (kapo), v roki pa drži škofovsko palico. Spremljajo ga angeli in parkeljni. Sveti Nikolaj naj bi bil sin premožnih staršev, vendar je vse podedovano bogastvo razdal ubogim in se ga zato drži sloves radodarnega svetnika. Obdaruje predvsem pridne otroke, porednim pa name ni šibo. Božiča si ne moremo predstavljati brez jaslic, božičnega drevesca in prepevanja božičnih pesmi. Božič je praznik, ki v hladni in temni zimski čas prinese luč in toplino. Jaslice so kipci, postavljeni za bo-

žične praznike, in prikazujejo Kristusovo rojstvo v Betlehemu. Na praznovanje božiča se pričnemo pripravljati že v adventnem času. To je čas, ki označuje obdobje štirih tednov pred božičem. Štiri nedelje pomenijo štiri tisočletja od Adama do Kristusa in na adventnem vencu so štiri sveče, ki jih eno za drugo prižgemo vsako adventno nedeljo. Božično drevo je simbol življenja, veselja in upanja, lučke na njem pomenijo luč, okraski in darovi na in ob njem pa prijazno znamenje dobrote. Božična drevesa so začeli postavljati proti koncu 18. stoletja. Posebno božično vzdušje nam pričarajo okrašeni domovi, cerkve, trgovine, ulice ali kar cela mesta in temu vzdušju sodi tudi prepevanje božičnih pesmi. Najbolj znana in priljubljena pesem za ta praznični čas je Gruberjeva Sveta noč. Božiček je novodobna oseba, ki je k nam prišla iz Amerike. Je debelušen možakar z belo brado in oblečen v rdeča oblačila. Živel naj bi na daljnem

severu Skandinavije. Otroke (predvsem pridne) obdari v noči pred božičem in svoja darila dostavi skozi dimnik v hiši, kjer domujejo otroci. Pripelje se s sanmi, ki jih po zraku vlečejo severni jeleni, med katerimi je vodilni jelenček Rudolf, njegovi spremljevalci pa so škrate. Dedek Mraz je tretji dobrotnik, ki obdaruje otroke v noči z 31. decembra na 1. januar. V času Jugoslavije je bil uvožen iz Sovjetske zveze in se kar nekako udomajil v slovenskem prostoru. Živel naj bi pod Triglavom, oblečen pa je v ovčji kožuh, okrašen s alovskimi vzorci in polhovko na glavi ter s sprehajalno palico v roki. Spremljajo ga palčki, živali in snežinke, pripelje pa se s sanmi, ki jih vleče konjska vprega. Za otroke so vsi trije dobri možje dobrodošli, saj burijo otroško domišljijo in prinesejo darila. Kdo pa se jih ne razveseli?

Ignac Habjanič

Moja zgodba

Zadnji dan šolskega leta 2019/20 je šolski zvonec učencem, sodelavcem in šoli naznanil poletne počitnice. Učenci so uživali v prostem času, ki so ga imeli v poletnih dneh, učitelji so si nabirali energijo za jesen, šola pa si je oddahnila od živžava. Ona edina ve za vse: kaj, kako, kdaj, zakaj, kje, čemu se zgodi med šolskim letom. Še dobro, da vse obdrži zase. Prav zato si je morala dobro odpočiti. Meni pa je taisti zvonec naznanil, da se moja poklicna pot zaključuje. Štirideset let sem odpirala in zapirala vrata učenosti. V tem obdobju sem učila okrog 1500 učencev. Na šoli sem bila kot "carina", saj sem vsako leto učila prvošolčke v a in b oddelku (pol-pol), kot je narekovalo moje delovno mesto. Ker sem imela to možnost, sem spoznala vse učence. Pri posameznikih sem iskala pozitivne lastnosti in močna področja. Na njih smo gradili. Vsak učenec mi je pustil svoj pečat. Hranjeni so med spomini. V svojem kolektivu sem se dobro počutila in z veseljem hodila v službo. Zelo pomembno je, s kom delaš. Delala sem z dobrimi sodelavkami in sodelavci. Znali smo si povedati besede tolažbe, veselja, podpore, razumevanja, vzpodbude in tudi pohvale. Ko me je kdo vprašal: "Kje si v službi?", sem s ponosom povedala, da na naši šoli, šoli Markovci. Zakaj ponosno? Ker sem tukaj bila med pristnimi, odprtimi, poštenimi ljudmi. Zadnji delovni dan sem šla domov peš, tako da sem dobesedno odšla v penzijo. Dragi kolektiv OŠ Markovci, rada bi se vam zahvalila za VSE. Za veliko čudovitih in neponovljivih let, ki me povezujejo z vami. Ostanite še naprej dober kolektiv. Naj se vrata vašega življenja v prihodnje odpirajo le najlepšim zgodbam. Voščilo vsem občankam in občanom občine Markovci, posebej še mojim nekdanjim učencem:

Želim vam veliko zdravja, vedrine in neizmerne energije, da boste lahko ustvarjali trenutke, kot si jih želite živeti v letu 2021.

Silva Pilinger

Servis gospodinjskih aparatov, elektronskih naprav in TV/LCD

*Ljubo Jurič s.p.
Borovci 56b
2281 Markovci
Tel.: 041-631-571*

LIST IZ MARKOVCEV je glasilo občine Markovci, ki glasilo tudi izdaja.

Uredniški odbor : Ivan Golob, Doroteja Kostanjevec, Marko Kunčnik, Dragan Mikša, Neža Tement .

Odgovorna urednica: Alenka Domanjko Rožanc.

Lektoriranje: Doroteja Kostanjevec
Grafična priprava in tisk: Evrografis d.o.o., Maribor.

Natisnjenih 1250 brezplačnih izvodov.
Naslov uredništva: Markovci 43, 2281 Markovci. **Telefon**: 02 788 88 80.

Spletni naslov: www.markovci.si
<https://www.facebook.com/ObcinaMarkovci>

ROK ZA ODDAJO GRADIVA je petek, 19. februar 2021.

Kaj pa bomo mi pripovedovali svojim vnukom?

V objektiv ujeti mladi spomini brezskrbnih časov (prijateljstvo ... ples ... ljubezen ... smeh ... zabava).
Foto: Kaja Kristovič

“Babica, kje si spoznala dedka?”
“Ati, mi lahko še enkrat poveš tisto zgodbo, ko ste se s prijatelji prvič s fičekom peljali na morje?” “Mami, kam te je ati peljal na prvi zmenek?” “Dedek, povej mi tisto, kako sta z babico prvič zaplesala na Aninski veselici.”

Kakšno bi bilo otroštvo brez spominov, ki nam jih zaupajo babice in dedki, pa mamice in očetje? Precej prazno. Kot otroci si ne bi znali predstavljati, kako so včasih za vse šolske predmete imeli samo en zvezek, ne bi sanjarili o tem, kako bomo spoznali svoje simpatije ... Vse te otroške sanje in želje smo zgradili na spominih nekoga drugega, misleč in polni pričakovanj, da bomo vse to tudi sami doživeli in bomo enkrat, ko bomo čisto zares odrasli, o tem tudi sami lahko pripovedovali svojim otrokom in vnukom.

Upanje, občutki in želja, da bo leto 2020 tisto posebno leto, ko bomo doživeli res vse, ampak res čisto vse, kar si mlad človek lahko izmisli (in teh idej, verjemite, res ni malo), so se razblinili kot milni mehurček. Od začetka je sicer izgledalo kot brezskrbne dvotedenske počitnice in ja, takrat smo spali do kosila, poležavali, gledali filme, nekateri brali, igrali računalniške igrice, se bolj malo brigali za šolo, še manj pa za tako imenovani novi virus, ker, kaj pa nam ta more, saj smo mladi, samo počitnice nam je prinesel. Pa je tudi nas hitro “zadelo”, da temu verjetno ne bo tako in hitro smo dojemali, da nam lahko virus odnese ogromno. Pa ne “le zdravja”. Nam je virus odnesel nekaj, česar večina odraslih ne bo nikoli razumela. Mladi ljudje smo prilagodljiva bitja in smo se z minimalnim odporom in javnim izražanjem svojih mnenj pač prilagodili na situacijo, v kakršni se je svet znašel in le od daleč opazovali tisti, nam tako zapleten in na trenutke čuden, nepojasnljiv svet odraslih in le tiho spremljali vso dogajanje. Na začetku se tudi sami nismo zavedali, kakšno žrtev plačujemo. Mimo nas hitro, prehitro tečejo najlepši meseci in leta, ki nam jih nihče nikoli ne bo mogel vrni-

ti. Nikoli več ne bomo stari 15 let in nikoli več ne bomo imeli priložnosti za valet, s katero bi se poslovili od osnovnošolskih klopi in pogumno zakorakali v novo poglavje življenja. Nikoli več ne bomo stari 16 let in nikoli se ne bo vrnilo tisto poletje, ko bi nas starši prvič same pustili s prijatelji oditi na vaško veselico. Nikoli več ne bomo stari 19 let in nikoli več se ne bomo s prijatelji prvič sami podali na morje. Ne bo se vrnilo tisto poletje, v katerem bi lahko ob odhodu staršev na morje prvič k sebi povabili prijatelje na tako imenovano “sam doma” zabavo. Ne bo se vrnila tista topla jesen, ko bi s prijatelji pod zvezdnim nebom razglabljali, filozofirali in fantazirali o povsem čudnih pogovornih temah, kot so: s kakšno barvo bi opisali svojo osebnost ali kdo se bo prvi poročil. Nikoli se ne bo vrnila tista pomlad, ko bi lahko spoznali svojo prvo ljubezen in nato v jeseni prvič občutili, kako je imeti strto srce. Ne bo se vrnil tisti četrtni letnik srednje šole, ko bi s sošolci na veliko zavijali z očmi ob že tolikokrat ponovljenem stavku profesorja “To bo na maturi!”, medtem ko bi z mislimi že bili na maturantskem plesu. Pa smo za vse to bili prikrajšani. Za vse nasmeh, objeme, poljube, poglede, iskric, za vse plese, stiske rok ob pohvalah, ki nam toliko pomenijo in nam dajejo motivacijo, za vse začetke in vse konce, ki bi jih morali kot mladi ljudje doživeti, za vse lekcije, ki jih za nas hrani življenje, za vse napake, iz katerih bi se naučili, kaj se sme in kaj ne, za vse solzice, zbadljivke in presečenja. In ne. To ni nepomembno. Za nekatere mogoče je, ampak morda se tisti, ki se vam to zdi nepomembno, vprašajte, ali ste sami preživeli takšno mladost, kot jo v tem zares čudnem času preživljamo mi. Šolo obiskujemo preko računalnika, kar je na začetku še bilo zabavno, ko pa te med učiteljevo razlago trikrat “vrže z interneta” in moti sosedova košnja trave, ko so tvoji sošolci le krogci na računalniškem ekranu s čudno popačenim glasom, ko ves teden nosiš isto trenirko in potrebe po tem, da bi se uredil, pač ni, ko

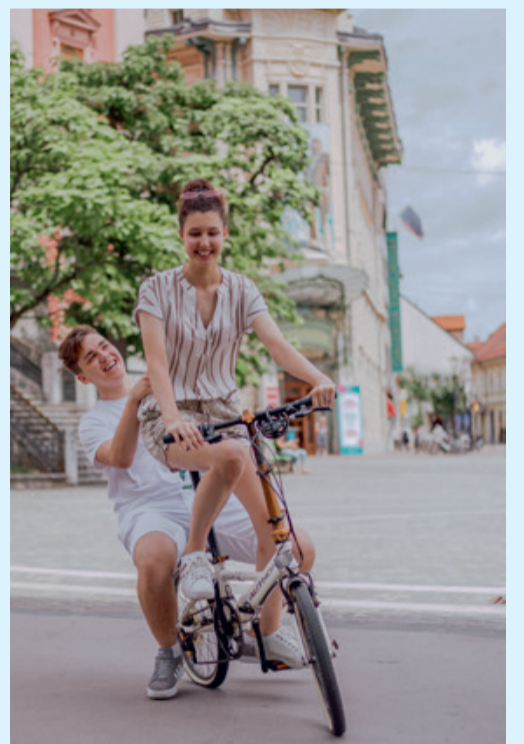

se petkov večer s prijatelji namesto na pevskih vajah ali pa plesu na zabavi preseli v spletno okolje, ko smo spet v času, ko si za rojstne dneve pošiljamo pisma, da lahko slavljenec vsaj malo polepšamo njegov dan in mu dodamo osebno noto (ker je preko interneta izkazovanje čustev žal skoraj nemogoče in zelo neosebno).

In mladi si res ne želimo svojim otrokom pripovedovati o tem, kako nas je bilo strah sočloveku podati roko, kako se nismo smeli objeti, poljubiti, niti družiti, kako se zaradi zaščitnih mask včasih niti prepoznali nismo, kako smo preprosto ždeli doma in samo čakali na konec virusa in norosti, ki so nas obdajale. Svojim otrokom tudi mi želimo pripovedovati o nepozabnih večerih, simpatijah, vseh norčijah, ki smo jih ušpičili, vseh zabavah in plesih, ki smo jih obiskali, vseh poteh, ki smo jih prepotovali, enako kot so to počeli naši starši in stari starši ter nam tako risali skico življenja.

Mlad človek ob sebi pač potrebuje mladega človeka in vsak si zasluži biti mlad. Mladost je prelepa, sladka in prekratka, da bi jo kar tako pustili, da nas prehiti in odide mimo nas, še preden se je sploh dodobra zavemo, spoznamo in jo v polnosti zaužijemo.

In zato bravo tudi vsem nam mladim, ki potrpežljivo čakamo doma z

upanjem, željo in hrepenenjem po tem, da nam bo znova dana pravica biti mlad, da si bomo spet stekli v objem, začeli hoditi drug ob drugem, z roko v roki, brez strahu in preprosto spet začeli živeti tako, kot si to zaslužimo – pogumno, srčno, iskreno in mladostno.

Rebeka Mikša